

DÁTUM

SZABADELVÜ
POLITIKAI
NAPILAP

I/147.

»S MOST A DOLOGRA«

8,10 Ft

Egy harmincéves névsor

Az 1956-os forradalom utáni megtorlások során kivégzettek végleges névsorát még csak nagyon soká lehet nyilvánosságra hozni, mert azok, akik elő tudnák venni a páncélszekrények mélyéről, mindent megtesznek annak érdekében, hogy lehetőleg soha ne derüljön fény a vérontás tényleges méreteire. A 33 éve megfélemlítetten élő rokonok pedig a fájdalom és a szomorúság bűrája alól nemigen merészkednek ki, nem bíznak a megváltozott világban. Közös, jelesül nemzeti érdek, hogy a kivégzettek teljes és pontos névsora rendelkezésünkre álljon, hogy szembe tudjunk nézni a tragikus valósággal. A Történelmi Igazságtétel Bizottság már eddig is igen sokat tett a mártírok adatainak összegyűjtése érdekében, de igazi sikert csak akkor lehet elérni, ha mindazok segítenek, akik bármely csekély információval rendelkeznek. Véletlenül került a kezünkbe a Nemzetőr c. Münchenben megjelenő újság 1959. októberi száma. Abból szó szerint másoljuk ide az alábbi cikket. Az 1959. június 15. és szeptember 1. dátuma között lepergett tíz hét alatt harmincegy kivégzés történt Magyarországon. A harmincegy politikai gyilkosság áldozatai mind fiatal munkások és értelmiségiek. A legidősebb harmincesztendő volt, a legfiatalabb húsz. Vád: részvétel az 1956. október 23. és november 4. közt lezajlott „államellenes összeesküvés”-ben vagy az utána következő időkben szervezett, az állam és a társadalmi rend felforgatására irányuló tevékenységben való részvétel. A B. M. IV. A. ügyosztályának előterjesztésére s az Államügyészség részéről lefolytatott bizonyító vizsgálat során, az illetékes Igazságügyi Szervek bíróságain lefolytatott tárgyalás után halálbüntetéssel sújtattak, mely az ítélet kihirdetése után — s a kegyelmi kérvény visszautasítását igénylő 24 óra elmúltával — végrehajtottak.

Pécsett: *Felszegi István* (1936. VII. 12.) — joghallgató, *Szász József* (1937. II. 17.) — technikus, *Börcsök András* (1935. III. 20.) — bányász, *Istváni Lajos* (1936. IX. 9.) — vágár, *Dános Endre* (1938. IV. 19.) — gyógyszerészhallgató, *Zelenka Gáspár* (1935. XI. II.) — gyógyszerészhallgató, *Forró Károly* (1936. II. 13.) — technikus, *Stefanics János* (1937. I. 18.) — vágár, *Deák László* (1935. XII. 7.) — hittudományi hallgató.

Nagykanizsán: *Horváth Jenő* (1938. II. 15.) — gyakornok-geodéta, *Krajcsik Adám* (1934. V. 2.) — olajtechnikus, *Szedres Ernő* (1937. X. 26.) — segédmunkás, *Ládás Ignác* (1934. VI. 7.) — olajtechnikus, *Fertsek Oszkár* (1933. VII. 24.) — fűrótechnikus, *Szárnyas Gyula* (1935. I. 19.) — gépszereplő.

Miskolcon: *Kriskó Dániel* (1939. I. 29.) — vasmunkás, *Reznay Béla* (1938. II. 25.) — vasmunkás, *Kubicza Döme* (1935. V. 5.) — vasmunkás, *Sándor Elek* (1937. III. 11.) — technológus, *Dienes Pál* (1934. X. 15.) — esztergályos, *Szilasi Róbert* (1935. IV. 7.) — lemezgyári technológus, *Garass Sándor* (1929. VIII. 18.) — műhelyvezető mérnök, *Schuller Árpád* (1937. III. 14.) — technológus, *Sejbál Károly* (1935. V. 18.) — segédmunkás.

Budapesten: *Tamás Aladár* (1937. XI. 11.) — műszaki hallgató, *Lipowetz Lóránd* (1929. X. 12.) — mérnök, *Both Gábor* (1929. XI. 17.) — mérnök, *Ballega Béla* (1936. III. 2.) — ipari tanuló, *Zarnyika Endre* (1937. XI. 7.) — ipari tanuló, *Gandiko László* (1929. XII. 17.) — ipari tanuló, *Ardácsi Zoltán* (1938. II. 9.) — ipari tanuló.

MORTUI VIVENTES OBLIGANT

Ne feledjük, hogy három évvel vagyunk a forradalom leverése, és egy esztendővel Nagy Imre és társai kivégzése után. Az ország lakossága teljes elszigeteltségben él, az információk csak nagyon nehezen jutnak át a vasfüggönyön. Nem tudjuk, hogy a NEMZETŐR honnan szerezte az információit, s azok mennyire pontosak. Azt azonban tudjuk, hogy halálos ítéletek és végrehajtott halálos ítéletek nemcsak a fővárosban, hanem vidéken is voltak. Azt is tudjuk, hogy egyes megyékben a vérbírák sokkal kegyetlenebbek voltak, mint a fővárosban. Megdöbbenéssel tölt el bennünket, hogy még 1959-ben is, két és fél hónap leforgása alatt 31 halálos ítéletet hajtottak végre. Jó lenne azt hinni, hogy a hír téves, jó lenne azt hinni, hogy ezt a 31 fiatal életet nem oltották ki.

A harminc évvel ezelőtti információt azonban vagy meg kell cáfolni, vagy meg kell erősíteni. S ehhez kérjük a DÁTUM olvasóinak segítségét. Kérjük mindazokat, akik a fenti névsorban szereplőkről bármit tudnak, írják meg lapunknak. Rokonok, barátok, munkatársak, harcostársak, pertársak leveleit várjuk. S azt reméljük, hogy a forradalom máig ismeretlen mártírjainak tevékenységéről tájékoztathatjuk az olvasóinkat, s az így hozzánk eljuttatott információkkal gazdagíthatjuk a tudományos kutatók ismereteit is. Előre is bocsánatot kérünk mindazoktól a rokonoktól, akiknek esetleg már behegedt sebét tépjük fel a névsor közreadásával, de őket is arra kérjük, hogy jelentkezzenek a DÁTUM-nál, s ha erre felhatalmazást adnak, akkor levelüket közzé is tesszük. Természetesen akkor lennének a legboldogabbak, ha maguk a névsorban szereplők jelentkeznének, s cáfolnák meg a 30 éves borzalmas hírt.

Versenyfutás a vevőért

(Interjú az 5. oldalon)

Miért haragszik Krassó György?

(Riport a 7. oldalon)

K
Ö
Z
T
Á
R
S
A
S
Á
G

Zászlóra várva...

(Fotó: Czakó)

Az Országgyűlés felhívása

A Magyar Országgyűlés felhívással fordul az ország polgáraihoz: „Értesítjük az ország lakosságát, hogy a Magyar Köztársaságot 1989. október 23-án, hétfőn Budapesten, a Kossuth téren kiáltják ki. Erre az ünnepélyes eseményre minden magyar állampolgárt és külföldi vendéget szeretettel várunk.”

Az ünnepség 11.45 órakor kezdődik a Parlament előtt a Kossuth téren. Előzőleg már ünnepélyes keretek között felvonják az állami zászlót. Az Országház előtti téren katonai díszegység sorakozik fel. Az ünnepségen részt vesznek a külföldi diplomáciai képviselők vezetői. Délben Szűrös Mátyás, az Országgyűlés elnöke, ideiglenes köztársasági elnök az Országház erkélyéről kiáltja ki a Magyar Köztársaságot.

A délutáni október 23-i rendezvényeket az erre alakult társadalmi bizottság szervezi. Az Országgyűlés elnöke felajánlotta, hogy az emlékbeszédeket a Parlament lépcsőjén tartásuk meg. Várhatóan 18 óra után érkeznek a Parlament elé a főváros különböző helyszínein összegyűlt csoportok; ezután kezdődik a központi megemlékezés. A rendezvény zavartalan lebonyolítását a rendőrség és a társadalmi aktivisták közösen biztosítják.

Megfordult szórend...

Krenz és Gorbacsov a telefonnál

Az SZKP főtitkára és a NSZEP új főtitkára szombaton telefonbeszélgetést folytatott egymással. Ennek során Mihail Gorbacsov moszkvai látogatásra hívta meg Egon Krenzét. A berlini nyíltság újabb jeleként értékelhető ADN-jelentés, amely alig két órával a telefonbeszélgetés után hagyta el a szerkesztőséget, nem tesz említést arról, melyik politikus kezdeményezte a hívást. Egon Krenz köszönetet mondott Mihail Gorbacsov-nak a megválasztása alkalmából küldött jókívánásokért.

Egyúttal kifejezte azt a meggyőződését, hogy a két párt és a két ország közötti megbonthatatlan testvéri szövetség szilárd alapját képezi az NDK-beli szocializmus további építésének. Az NSZEP KB főtitkára az NDK szempontjából is jelentősnek nevezte azokat a tapasztalatokat, amelyeket a szovjet kommunisták a hazájukban zajló átalakítás során gyűjtöttek.

A moszkvai meghívást megköszönve Krenz hangsúlyozta: látogatása jó alkalmat nyújt arra, hogy tájékoztassa vendéglátóit a megújulás és a folyamatosság NDK-beli politikájáról, az NSZEP KB előtt álló feladatokról, illetve, hogy a helyszínen ismerkedjék meg a Szovjetunióban zajló fejlődéssel. A moszkvai utazás egyben lehetőséget kínál a két ország közötti együttműködés további feladatainak áttekintésére, a leszerelés és a béke érdekében kifejtett közös erőfeszítések időszerű témáinak megvitatására. Megfigyelők rámutatnak: a Krenz által az NDK politikájára használt kitételben először cserélődtek föl a jól ismert kulcsszavak. Abból a körülményből, hogy az új szóhasználat szerint a megújulás immár megelőzi a folyamatosságot, alkalmasint arra lehet következtetni, hogy az NSZEP új főtitkára csakugyan érdemi változásokat tervez az eddig követett belpolitikában.

Az USA segít a munkaügyben

A magyar munkaerőpiac intézményrendszerének kialakításához kíván segítséget adni az amerikai munkaügyi minisztérium; a program megvalósítását 1 millió dollárral támogatják. Hamarosan amerikai küldöttség érkezik Magyarországra, hogy egyeztessék elképzeléseiket. Az amerikai munkaügyi kormányzat — a Nemzetközi Munkaügyi Szervezettel együtt — elsősorban munkaügyi szakértőket küld hazánkba, illetve ösztöndíjasokat fogadnak az USA-ban.

A magyar munkaügyi gyakorlat megújításához, a munkaerőpiaci szolgáltatások fejlesztéséhez elengedhetetlen a kormányzati és a területi szakemberek, illetve a munkaadók és a munkavállalók képviselőinek magas szintű képzése, ehhez hasznosítják az amerikai tapasztalatokat. Komoly háttérrel igényel a szakma- vagy munkahelyváltásra kényszerülők képzése, menedzselése, és szükség lenne korszerű eszközökre az átképzésben szerepet vállaló intézmények, tanműhelyek felszereléséhez; erre is költenek még a rendelkezésre álló keretből. Csaknem 3 millió dolláros világbanki hitelből már megkezdtek az új Átképző Mintaközpont kialakítását a miskolci székhelyű intézmény — az ózdi és nyíregyházi kirendeltségekkel együttműködve — az északi és a keleti országrész foglalkoztatási gondjainak megoldásában vállalhat majd szerepet. E törekvés eredményességét is javíthatja az amerikai segítség.

Medgyessy Péter Szoulban

Medgyessy Péter vasárnap háromnapos hivatalos látogatásra Szoulba érkezett. Vendéglátója Cso Szun miniszterelnök-helyettes. Személyében az eddigi legmagasabb rangú Szoulba látogató magyar államférfit üdvözlők. A küldöttségre rendkívül feszes program vár. A miniszterelnök-helyettesen kívül a külügyminiszterrel, pénzügyminiszterrel, továbbá a kereskedelmi és ipari miniszterrel folytatnak tárgyalásokat.

Rizskov és Ligacsov a szovjet gazdaságról

A szovjetunióbeli gazdasági reformok ellentmondásosan fejtik ki határukot, kibontakozásuk elmarad a tervezett és várt ütemtől. Erről beszélt Nyikolaj Rizskov miniszterelnök a szovjet kormány pénteki ülése után adott televíziós interjújában.

Elsősorban bizonyos negatív tendenciákra hívta fel a figyelmet, amelyeket az év első kilenc hónapjának eredményeit áttekintő ülésen vállalati csoportonként nevezett. Mint kifejtette, elsősorban azt érti ezen, hogy a gazdaságban nem érvényesül a társadalmi felelősségtudat, a nép életkörülményeinek alakulása közömbös a gazdálkodókétségek számára. Saját javakat indokolatlan áremelésekkel gyarapítják, miközben az árak mennyisége nem nő, sőt egyes területeken csökken.

Az Argumenti i Fakti című hetilap közölt terjedelmes interjút Jegor Ligacsovval, az SZKP KB PB tagjával, a KB titkárával, akit sokan nyíltan a párton belüli konzervatív szárny vezéralakjaként emlegetnek. Ligacsov az interjúban politikáról, gazdaságról fejt ki nézeteket. Az átalakítás meghirdetése óta eltelt idők legfőbb változása — mondta —, hogy „másokká let-

tünk”. A bő négy év eredményeiről a számok sokat elárulnak, de a változások természetesen korántsem olyan mérvűek, mint szeretnénk. Nem hártotta el a részleges felelősséget bizonyos illúziók keletkezéséért, mert mint mondta, sokaknak úgy tűnt, hogy a problémák 2-3 év alatt felszámolhatók. Mára bebizonyosodott, hogy ez jóval hosszabb időszakot igényel.

Szerinte a gazdasági törvényszerűségek tiszteletben tartása, érvényesítése, a módszerek megújítása hatékony lehet mind szociális, mind gazdasági területen. — Nálunk nincs szükség a magántulajdonra — summázta véleményét Ligacsov, aki a szovjet politika lényegét az átalakításban és a folyamatosságban határozta meg.

A mezőgazdaság lemaradásának érzékelésére mind keleti, mind nyugati adatokat felhozott példának, majd a magán-, illetve családi gazdálkodásról ejtett szót.

Mint elhangzott, a földeknek mindössze 3 százalékán folyik egyéni termelés, s ez mégis az összes termelt javak 24 százalékát adja. Nem kisebbítve e termelési forma jelentőségét, Ligacsov arra hívta fel a figyelmet, hogy ezek a gazdaságok szervezen kötőd-

Elítélték Tökés Lászlót

A templomból hurcoljanak el...

A temesvári városi bíróság október 20-án, pénteken hozott határozata értelmében Tökés László lelkipásztort kilakoltatják otthonából, s ehhez kényszerintézkedést is igénybe vehetnek. A határozatról értesülve Tökés László a parókiáról még pénteken beköltözött a temesvári református templomba — erről szombaton értesítette az MTI debreceni tudósítóját Géczy István, Hajdú-Bihar megyében élő református lelkész, aki pénteken a tárgyalás napján Temesváron tartózkodott, és több órára találkozott Tökés Lászlóval. Géczy István elmondta, hogy a délelőtti 9 órakor megkezdett tárgyaláson a lelkipásztort felesége képviselte. Tökés László a per törvénytelenége miatti tiltakozásul és személyi biztonsága érdekében a parókián maradt. Tökés Lászlóval és az ugyancsak a parókián tartózkodó Géczy Istvánnal az asszony ismertette, hogy mi történt a tárgyaláson.

A tanácsvezető bíró előjáróban ismertette Papp László nagyváradai püspök határozatát, miszerint a temesvári gyülekezet és egyházköztség éléről elhelyezi Tökés Lászlót, s ezzel megszüntetnek nyilváníja temesvári szolgálatát. A lelkipásztort kinevezett utódja: Makai Botond református lelkész. Tekintve, hogy Temesvár zárt város, vagyis csak az tartózkodhat ott, akinek munkahelye van, ezért Tökés Lászlónak ki kell költöznie. Mivel a lelkipásztort nem hajlandó a határozat végrehajtására, ezért a püspök kérte az állami szervek közreműködését a kilakoltatásban. A bíróság a püspöki határozatot bírósági határozattá emelte, ami ellen Tökés László szerdáig fellebbezést nyújthat be. Ez esetben fellebbezési bíróság tárgyalja újra az ügyet.

Géczy István elmondta, hogy Tökés László természetesen él a fellebbezési joggal, személyi biztonsága érdekében azonban a tárgyalás után azonnal beköltözött templomába. Azt mondta, ha elviszik, akkor a templomból hurcolják el. Géczy István megerősítette, hogy Tökés László immár nem magányos farkasként harcol igazáért. Az állandó fenyegetettség ellenére az egész gyülekezet nagy kockázatok vállalásával is támogatja a lelkipásztort. Tökés László pénteken üzenetként fogalmazta meg a hajdú-bihari lelkésznek, hogy „küzdölme modell értékű abban, ahogy a sötétség erőinek reménytelen harca folyik Isten világos országával szemben”.

A temesvári lelkipásztort számos dokumentumot is átadott Géczy Istvánnak. Egyebek között Nicolae Ceausescu elnökhöz intézett levelét, amelyben kéri, hogy Románia vezetője vessen véget az ellene folyó törvénytelen hajszáknak. Géczy István mély aggodalommal mondta el azt is, hogy a román szervek a határon kocsiját darabokra szedték, a dokumentumokat megtalálták, és azokat elkobozták.

nek a kolhozokhoz és a szovhozokhoz. Hozzátette, hogy a hangsúlynak a közös gazdaságok tevékenységén kell lennie, de kellő figyelmet kell fordítani a kisgazdaságokra is.

Az ellátási gondok enyhítésének útját nem a termelés egyszerű növelésében látja Ligacsov. Nem igaz az a jelszó, hogy minél többet termelsz, annál több kerül a polcokra. A tárolás, szállítás és feldolgozás jelenlegi rendjénél a jelszó úgy igaz, hogy minél többet termelsz, annál többet veszítesz. 1995-re az élelmiszeripari üzemek 70 százalékát fel kell újítani mondta.

Keletnémet menekültek

— A berlini változások ellenére a keletnémet menekültek változatlanul nagy számban, naponta több mint ezren érkeznek Magyarországra és Ausztrián át az NSZK-ba. A bajor határőrség adatai szerint, a vasárnap hajnali négy óráig az előző 24 órában 1349 NDK-polgár érkezett. Szombat hajnalig ugyanez az adat 1261 volt. A nyugatnémet határőrség már értesítést kapott, hogy vasárnap este újabb négyszáz menekült érkezik Magyarországról autóbusszokkal. Azóta, hogy a magyar kormány szeptember 11-én lehetővé tette a keletnémetek Nyugatra távozását a magyar-osztrák határon keresztül, 36 522 NDK-polgár jelentkezett a bajorországi menekültábrókban.

Az MDF II. országos gyűlése

ról szólva azt mondta, teljes elszánt-sággal arra kell törekednünk, hogy megtaláljuk helyünket abban a térségben, melyben élünk, és egy új típusú kelet-közép-európai külpolitikát kell kialakítanunk, hiszen eddig csak bólogató tagjai voltunk egy szövetségi rendszernek, ahol kötelező normák voltak.

Antall József beszéde után Csoóri Sándor javaslatára öttagú küldöttség ment a Parlamentbe üdvözölni az Országgyűlést abból az alkalomból, hogy feloszlatta a munkásorséget. A tanácskozás másnapjának délelőttjén a különböző szekciókban vitatták meg az MDF programtervezeteit, melyet füzetek formájában bocsátottak a küldöttek rendelkezésére. Az egyes szekciók beszámolója után igen heves vitát váltott ki a világkiállítás megrendezésének kérdése. Többen hangsúlyozták, hogy a kiállítás megrendezése nem lehet megoldása a munkaerőgondoknak, és az sem elképzelhető, hogy amíg a Dunántúl éppen a kiállítás megrendezésével európai színvonalra felemelkedhet, addig az ország másik fele balkáni szintre süllyedjen. Mások szerint viszont, ha nem rendezzük meg a kiállítást és 1995-ig nem tudunk felmutatni valamit, lekerülünk az európai színtérről.

Ugyancsak heves vita közben zajlott a mezőgazdasági szekció programtervezetének megvitatása, annak eldöntése, hogy a szövetkezeti közös tulajdonban lévő földekből, a bevitt aranykorona érték mértékében kiket kell kártalanítani. Két nézet ütközött ebben az esetben, egyrészt, hogy az 1989. január 1-i állapotnak megfelelően kapjanak azok kártalanítást, akik ma is a falvakban élnek, dolgoznak és akik már nem télesztetők, de egykor tulajdonosok voltak, vagy az 1947. január 1-i állapotnak megfelelően azokat is eszmeileg kártalanítani kell, akiket elüldöztek, esetleg önként mentek el a falvakból.

Az országos gyűlés szavazása végül is mindkét kérdést, továbbá az egészségügyi szekcióban felmerült terhegységmegszakítási problémát a november 10-i választmányi ülés elé utalta.

Igen hosszadalmas és körülményeskedő volt a vita az alapszabály módosítása körül. Komoly ellenérvek merültek fel a tekintetben is, hogy állítson-e önálló jelöltet az MDF a köztársasági elnöki funkcióra. Ha igen, Für Lajost. De többen felvetették, hogy Pozsgay Imrét kellene támogatni, aki politikai magatartásával nagyban hozzájárult a jelenleg kialakult demokratikus légkörhöz. Ugyanakkor mások szerint az MDF nem teheti meg, hogy nem vesz részt elnökjelölt-állításal a politikai küzdelemben, anélkül is inkább, mivel igen nagy eséllyel rendelkezik, hogy a választások után több képviselője bekerül a parlamentbe, illetve jelentős szerephez juthat az országos gyűlés által most már deklarált, független társadalmi szervezetnek nevezett Magyar Demokrata Fórum az ország politikai életének kialakításában.

Az önkormányzati rendszer vitájában a tanácsok szerepének megváltoztatása mellett döntöttek. A tanácsi va-

gyont zárolni kell a vagyonátmentési akciók ellen. Az egyes települések függetlenséget élvezzenek. A privát területek kivételével, minden földterület felett a helyi előljárásságok rendelkezzenek majd. A nagyobb városok és települések visszanyerhessék autonómiájukat.

A munkástanácsok létrehozásában úgy vélekedett az országos gyűlés, hogy az MDF ezek kialakulását csak támogathatja és elősegítheti. Szóba került még az információs monopólium megszüntetése, a rádió, televízió, sajtó irányítási rendszerének megváltoztatása.

Végül is a Magyar Demokrata Fórum II. országos gyűlése módosította az alapszabályát, köztársasági elnökjelöltet állított, új elnököt választott ügyvezető elnök helyett, és a továbbiakban ellenzékben maradó politikai szervezetként kíván működni, hogy elősegíthesse az ország demokratizálódási folyamatát, most már a sztálini típusú népköztársaság helyett, a magyar köztársaságban.

Bíró Zoltán volt ügyvezető elnök és Antall József új elnök néhány mondatos beszéde után a Szózat eléneklésevel fejeződött be a Magyar Demokrata Fórum II. országos gyűlése.

Az elnökség tagjai lettek: Szabad György, Bogárdi Zoltán, Csurka István, Lezsák Sándor, Csengey Dénes

Györfly László

Az országos gyűlésen Kiss Gy. Csaba a következő nyilatkozatot olvasta fel.

Nyilatkozat

A Magyar Demokrata Fórumban megalakulásától kezdve jelen voltak — és vannak — a liberalizmus eszméi. Az emberi méltóság és az egyéni szabadságjogok alapvető értékei meghatározó szerepet játszanak a II. országos gyűlésre készült programtervezetben is.

Meggyőződésünk szerint mozgalmunkban és pártunkban egyetlen csoport vagy személy sem sajátíthatja ki önkényes módon a liberális örökséget.

Alulírottak az MDF dokumentumai és alapszabályának a keretei között kívánják érvényesíteni a liberális törekvéseket párbeszédben más felfogású tagtársainkkal, figyelembe véve a magyar demokrácia megvalósításának konkrét feladatait és az adott helyzet kínálta lehetőségeket.

Budapest, 1989. október 19-én

Gergely András, Jeszenszky Géza, Kiss Gy. Csaba, Nagy József Zsigmond, Olajos Csaba, Szávai János, Szigethy Gábor.

A Magyar Liberális Párt közleménye

Tájékoztatjuk a magyar társadalmat és annak minden szervezetét, hogy a magyar és európai, tisztán szabad-elmű eszmerendszer és hagyományok alapján megalakult a Magyar Liberális Párt.

Az új párt céljai: a liberalizmus eszméjének megismertetése és terjesztése az egész országban annak érdekében, hogy kiépíthető legyen az a kívánatos társadalom, amelyben az egyén szabad és független, az ezen egyének (polgárok) ésszerű és kölcsönösen előnyös együttműködésére épül, amelyben minden polgár szabadon élhet és cselekedhet mindaddig, amíg másoknak kárt vagy hátrányt nem okoz, avagy másokat nem korlátoz ugyanezen jogcímek gyakorlásában, amelyben a gazdálkodás döntően az egyéneknek és azok szabad társaságainak a feladata a szabadverseny és a piacgazdálkodás keretei között, amelyben az állam és a közhatalom nem független a néptől, hanem annak szuverenitásából ered, és a közteherviselés ellentétéleként

csak szervezési és szociális feladatai vannak, s amelyben szabad a hitélet, a tudomány, az oktatás és a művészet, s ezek együttesen az államtól, a közteherviselés elve alapján aránylagos támogatásra tarthatnak igényt.

E célok megvalósítása érdekében a Magyar Liberális Párt közreműködni kíván a totalitárius állam intézményrendszerének békés lebontásában, a polgárok tudati és szemléleti felszabadításában, a magyar társadalom erkölcsi és gazdasági felemelésében, a nemzet teljes szabadságának és függetlenségének kivívásában. A párt-hoz csatlakozni, illetve az Alapító felhívás és programnyilatkozat című dokumentumhoz hozzájutni az alábbi címen lehet:

Magyar Liberális Párt 1363 Budapest Pf.: 67.

Első gyűlésünk helye és ideje: Budapest VI., Benczúr u. 35. (Hotel SZOT), 1989. november 11. (szombat) de. 10 óra.

Magyar Liberális Párt

A Rádiusz Kiszövetkezet szoborpályázatát hirdeti az 1956. október 23-a után született képzőművészeknek. A pályázóknek olyan kompozíciót kell készíteniük, amely 1849. október 6-a, 1956. október 23-a és november 4-e, valamint 1989. június 16-a eseményeit ábrázolja. A díjnyertes köztéri alkotást a tervek szerint 1990. október 23-án avatják fel Szombathelyen.

Meglátni és megláttatni a mindennaposban a történelmi folyamatot, a kicsinysebben az egyetemeset, és mindezt megmaradásunk művelésébe illeszteni. Soha nem vesztethetjük szemünk elől a legfontosabb sorskérdést: a magyar-ság európai nemzetként való újra betagozódása csak úgy lehetséges, ha most már az összesség számára nyílik meg a teremtő, méltó emberi élet lehetősége — írja Csurka István az MDF országos gyűlése alkalmából megjelent Magyar Fórum című lap próbaszámában az újság fő célját megfogalmazva. A Magyar Fórum az MDF hétfőnapra, és az első két nyolcdalás próbaszámot követően 16 poldalon jelenik majd meg.

Ezután Csurka István az Országgyűlés kitűnő munkájáról beszélt, melynek legitimitását vitatta az MDF, majd bejelentette, hogy a fórum saját köztársasági elnökjelöltet kíván állítani Für Lajos történész személyében. Bíró Zoltán lemondott ügyvezető elnöki tisztről és az MDF elnöksége az alapszabály módosításával új elnököt javasolt, Antall Józsefet, aki az Ellenzéki Kerekasztal-tárgyalásokon tűnt ki diplomáciai és politikai készségével. A következőkben Antall József elnökjelölt Magyarország belpolitikai helyzetét méltatta, hangsúlyozva, hogy az alkotmányos Magyarország lehetett és lehet mindenkor a célunk. És ebben értünk el most eredményt azzal, hogy az Országgyűlés történelmi jelentőségű tettet hajtott végre az alkotmány módosítással és a választójogi törvénnyel. „Ha azonban ebben az országban — mondotta — a demokratikus jogállam, a független magyar államiság nem párosul politikai stabilitással, a politikai felelősséggel, és hagyjuk elharapódzni a szabadságot, és hagyjuk az irrealitás mezejére tévedni ezt az országot, akkor ennek a történelmi felelősége is a miénk lesz.” A magyar politika gyenge pontjaira figyelmeztetett még: az opportunizmusra, a doktrínéségre, amikor elméleti elképzelés és fantazmagóriák fogjaként veszélybe sodródott az ország, és nem utolsósorban a kocsmapolitikára. „A demokráciát nemcsak kimondani kell, hanem organizálni is” — hangsúlyozta. A külpolitiká-

Maratoni futás a vevőkért

Indulni kötelező

Fiatallal nő ül velem szemben, szöke és mosolygós. Nem mindenki gondolná, hogy hosszú hónapok óta szinte csak azon töri a fejét vállalatának igazgatójával és más vezetőivel együtt, hogy miként lehetne felvenni az új idők ritmusát. Dr. Hanyecz Pataki Edit a Baranya megyei Ruházati Kereskedelmi Vállalat volt igazgatóhelyettese 1989. október 17-től a MERUKER KERESKEDELMI RT. ügyvezető igazgatója.

Legelőször is csak azt éreztük, mozdulni kell — mondja teljes átléssel —, az állóvíz ma elsodorhat. „Az idő halad, a szekér szalad”, fel akarunk szállni rá. Nagyon fontos a gyors reagálás, a megfontolt, de nem elnyújtott döntéshozatal, mert az idő pénz is.

Egyetértek az idő szerepének hangsúlyozásával, az Önök esetében milyen hosszú volt az elhatározástól az ünnepélyes aláírásig?

1989. szeptember 26-án a vállalati tanács meghozta a döntést és megbízta a már említett team-ünket a cselekvéssel. Ettől kezdődően léphetett érdemi szakaszba a részvénytársaság szervezése. Az elhatározás persze valamivel korábban született, de a döntésig sem telt hiába a nagy szerepet játszó idő. A PHAROS Gazdasági Tanácsadó és Szolgáltató Kft. segítségével felkészültünk a döntés utáni helyzetre. Mindenkinél szülte volt rá — az igazgatótól a bolti eladótól —, hogy előre számolni tudjon a másság jegyeivel, következményeivel, hiszen ebben az országban ezt még mindenki tanulóként éli meg. Új alapokon kell gondolkodni, meg kell változtatni mindennek, az árubeszerezéstől a vevőkiszolgálásig, s ez nem megy gombnyomásra.

A piacon maradás első, alapvető feltétele: kilépés a szerkezetváltás

Lefogadtam volna, hogy tudom a magyarázatot: drágulnak az alapanyagok, az energia, ezzel szemben csökken a fizetőképés kereslet, szorongat az adóprés, dömpingárakat alkalmaz a távol-keleti konkurencia s ha még ennny sem elég, akár a rendellenes időjárás is bele lehet valahogy keverni az ügybe. A kérdésre azonban — t.i., hogy miért nem produkált az idén még egy fillér nyereséget sem a tavaly még jól menő cége — Steiner Ferenc, a Pápai Cipőipari Szövetkezet elnöke meglepő választ adott: — A fő ok az, hogy későn kezdtük újra az iparitanulóképzést és másfél évtized kimaradt a szakember-utánpótlásból.

Hm. Léhűtő bölcsészeknek oktatják ugyan az egyetemeken, hogy egy ország gazdasági gyarapodása egyenes arányosságban van az oktatás, képzés színvonalával, a hazai „fejlődés” azonban azt a látszatot kelti, hogy a gazdasági szakemberek oktatói megrekedtek a klasszikus kapitalizmus kiakadályozási technikáinak elsajátításánál. És akkor tessék: egy szövetkezet vezető, eredeti foglalkozására nézve mérnökember illet mond... Pedig mondhatná azt is, amire fölkeltem. Mert a bőr ára tényleg 1500 forint négyzetméterenként, míg tavaly még „csak” 7—800 forint volt, s mert éppen duplájára drágult a festék, a ra-

felé, a végső cél a vevő hosszú távú megtartása. Mindehhez meg kell teremteni a valós és működni képes érdekeltségi rendszert, meg kell találni — mint ahogy mi ezeddig úgy érzem megtaláltuk — a megfelelő partnereket, vállalkozni és kockáztatni kell.

— Mi vevők mikor és hogyan találkozhattunk a másság jegyeivel?

— Visszatérve az idő szerepéhez: kell egy kevés az átálláshoz is, de mindenképpen szeretnénk már az idén karácsonykor meglepetéssel szolgálni a vásárlóknak áru kínálatunkkal, új kereskedői magatartással, az eddigieket meghaladó szolgáltatásokkal.

A COCOM-lista a nyugati államok önvédelmi reakciója. Olyan fejlett csúcstechnológiák kivételét tiltja a szocialista országokba, melyek hadi célokra is felhasználhatók. Hogy hogyan került a COCOM-listára az alma? Nos, az egyik legnagyobb amerikai konzern, a sok egyéb mellett professzionális számítógépeket gyártó APPLE-cég neve magyarul almát jelent. De ez az alma — talán a hazai átalakulásnak köszönhetően — ma már nincs tilalmi listán Magyarország számára. Így kerülhet sor arra, hogy mindannyián belekóstoljunk a tudás APPLE által átnyújtott almájába: Budapesten megnyitotta kapuit az APPLE-center. A vállalkozás magyar vezetője Maus György szerint e központ megnyitása azért jelentős, mert nem csupán eladni kívánnak, sok más tevékenységet is fognak folytatni. Szakembereket képeznek ki, lesz magyarországi fejlesztési csoport is, ahol nem csupán software-t fejlesztenek, hanem hardvert is. Ezen kívül természetesen az általuk forgalmazott termékek teljes skálájára kiépítik a szervizhálózatot.

Geiger úr, az osztrák vállalkozó és tőkehárs komolyan veszi a magyar üzletet.

— A Baranya Ruházati Kereskedelmi Vállalat 69 boltjáról tudok a megyében. Ebből csak 12 bolt került a részvénytársaságba. Tekintettel arra, hogy ez utóbbinak még nincs új, sajátos arculata, sőt az elnevezés sem igazán jelzi az elkülönülést, mint vevő honnan fogom tudni, hogy kit dicsérhetek és kit illet kritika?

— Mindabból, amit célként elmondtam, ki kell derülnie a gyakorlatban. Tudja, a puding próbája... Ez érdemi része az egyébként tervezett arculatváltásnak. Nekem az a véleményem, hogy ha csak a név, illetve az embléma változik, nemcsak a vásárlókat, de önmagunkat is becsapjuk, s ez ma már nem csupán erkölcsi, hanem mindannyiunknak anyagi kockázat is...

— Kik a tagjai az október 17-én megalakult zártkörű részvénytársaságnak?

— A Baranya Megyei Ruházati Kereskedelmi Vállalat, a MÓDI Kereskedelmi Vállalat (Budapest), a RUTEX Textil Kereskedelmi Vállalat (Miskolc), a CORSO Cipőkereskedelmi Vállalat (Budapest) és a FÓFOTÓ (Budapest). Az alapító okiratot a budapesti 59-es számú ümk. készítette.

TE.

Alma a COCOM-listáról

Mint mondja, a professzionális gépek piacán nagy a kereslet, de a kínálat is. Ő Ausztriában két évvel ezelőt nyitotta meg az első, a magyarországihoz hasonló központot, három munkatárssal. Ma már negyven üzlete van Ausztria-szerte.

Hogy mennyire fontos a magyar piac, azt jelzi az alig két hete forgalomba bocsátott hordozható professzionális számítógép (természetesen APPLE), a világpremier után már nálunk is kapható. A készülő nagyszámítógéppel összekapcsolható intelligens terminálként funkcionál, szövegszerkesztésre, telefax továbbításra is alkalmas, sőt elfogadható minőségű képtovábbító is. Egy egész szerkesztőség munkáját képes elvégezni. Kitiűnő segítség tudósoknak, kutatóknak. Persze mindez nem indokolná, miért is kell nekünk örülni az általuk forgalmazott készülékeknek. Csakhogy! A magyar nem igazán szeret tanulni. Azt szereti, ha a program minél könnyebben kezelhető. Nos, éppen ez az APPLE-cég filozófiája is: egy-egy feladat minden lépése — jól

felismerhető szimbólumok alapján — a monitoron kiválasztható, a végzett művelet eredménye a képernyőn megjelenik, a folyamat követhető. Hiba esetén mindig van visszalépési lehetőség, a gép „megbocsát”.

A hazai vállalkozás teljesen magánkezelés. Ebből adódnak a problémák is: egyelőre még nem tudnak árat mondani a leendő vevőknek, mert nem tudják még pontosan, mekkora vámtétellel fogják őket sújtani. Mindenesetre egy bizonyos forintért és nyugati devizáért is kaphatók lesznek e berendezések.

A vállalkozás nem csupán — remélhetőleg — hasznos fog hajtani a tulajdonosoknak, munkahelyeket is teremt, magasan képzett szakemberek számára. Sőt a hasznából jut a magyar művészet támogatására is: ebben a szellemben nyitották meg az APPLE-centerben Szabó László Viktor festőművész kiállítását, melyet továbbiak is követnek majd.

Cs.R.

Miért szorít a cipő Pápan?

A szaktudásból hiányzik egy generáció

gasztó, a gumiárak, az energia és minden más, ami a cipőgyártáshoz kell — talán a cipőgyártók bérét kivéve. És a többi magyar dolgozó bérét — aminek egyenes következménye, hogy ha a cipőárak megpróbálnak lépést tartani az alapanyagárakkal, akkor nem lesz vevő a magyar lábbelire. Inkább hordjuk még egy darabig a tavalyi kitaposott cipőt, vagy hozunk jobbat, olcsóbbat valamelyik szomszédos országból. Bár Steiner Ferenc szerint nem az olcsóság a kulcskérdés. Tapasztalata szerint a magyarok cipőügyben kezdőnek felzárkózni Európához, vagyis hajlandók akár több pénzt is kiadni, de ezért cserébe jó minőséget várnak el. A jó minőség pedig a gyártó szempontjából pénzkérdés is, de még inkább szakemberkérdés.

A helyzetet egy Hofi-féle alapviccel lehet a legjobban jellemezni: — Tud úszni? — Nem. — És ha megfigyeljük?...

Ha úszás helyett cipőkészítést mondanunk, a vicc ráillik a cipőipari szövetkezet dolgozóinak túlnyomó többségére is. Azok a mesterek ugyanis, akik még ismerték a kisipari cipőkészítés minden csínját-bínját, mára gyakorlatilag kihaltak. De előbb még kis híján csődbe vitték a szövetkezetet. A nyolcvanas évek elejére ugyanis a hagyományos kisipar versenyképtelenné vált az olcsó nagyipari termeléssel szemben, s a korábban jó hírű pápai suszterok szövetkezete a tönk szélére jutott. Ekkor került oda elnöknek Steiner Ferenc, aki új koncepcióval hamarosan látványos eredményeket ért el. Gépeket vásárolt, iparszerűvé tette a termelést s a gyártósorokon a betanított munkások is kitűnően megállták a helyüket. Egy-egy varrni tudó asszony napok alatt belejött az itteni munkába s a női munkaerőnek nem túl sok lehetőséget kínáló Pápan nem volt

gond az utánpótlás, sőt a létszámfejlés sem. Kinek hiányoztak a suszterok?

Dicséretére legyen mondva: magának az elnöknek. A sikerei csúcán lévő szövetkezet az ő kezdeményezésére fogott bele egy tanműhely létesítésébe, s honosította meg újra a városban, összefogva a helyi szakmunkásképző intézettel, a cipőipari szakmákban a tanulóképzést. Az első végzősök tavaly álltak munkába. Túl későn ahhoz, hogy a szövetkezet időben végrehajthassa a fordulatot — „termékszerkezet-váltást” —, amit a divat változása követelne. A hagyományos nagyipari-gépi termékek ugyanis jószerivel eladhatatlanná váltak. A fogyasztó a jó minőségű, kis sorozatban készülő, egyéni, kézi munkát is tartalmazó cipőket keresi. Am nincs, aki ezt gyártsa, mert a színvonalas szakmai képzés másfél évtizeden át szünetelt, a mesterek utánpótlásából egy nemzedék kimaradt. S ez teszi modellértékűvé az eseményeket. Mert nem nagy ügy, hogy egy kisváros kis szövetkezetének néhány tucat dolgozója megél-e a cipőgyártásból. Am aligha csak a cipőgyártás jár ebben a cipőben...

Láng György Géza

Jugoszláviai levelezőnkől

A válság mélypontján?

Jó lenne hinni a cím kérdőmondatában. Válságról említést tenni Jugoszláviában is halálos, büntetendő bűnnek számított még nemrég, akárcsak a szocialista államok bármelyikében. Ma már abban a kellemetlen helyzetben van a külföldi levelező, hogy ismételen rajtakapta magát: bajokról szóló hírekkel traktálja a Dátum olvasóit, holott szeretne inkább a csakugyan szép jugoszláv tengerről írni valami szívmenetgetőt. De most olyan a helyzet — még a természet is ellenünk fordult —, hogy a tengerről is legfeljebb úgy írhat, ha megemlíti, hogy az évtizedek óta idejártó németek mostanában inkább csak átutazóban vannak itt Görögország vagy Törökország felé menet, vagy onnan visszatérőben. S ha a levelező úgy ítéli meg, hogy van az országnak egy meglehetősen szilárd pontja, a kormány, amely látszatra nem törődik a mindenkit túlon túl foglalkoztató nemzetiségi és egyéb ideológiai viszályal, s erről szeretne valami vigasztalót írni a magyar olvasónak, akkor meg az keseríti meg a szájját, hogy ezt a kormányt jobban támadják, mint a korábbiakat együttvéve, holott a jelenlegi állapotokért azok a korábbiak nyilván felelősebbek, mint ez, amely majd csak azért tehető felelőssé, ami most zajlik, de csak gazdasági téren, mert Markovicék kormánya nem politikai, hanem termelteni, dolgoztatni szeretne, ha hagyják.

Így bukott meg Rottenbiller, a kalapgyáros — szokták ugrasztani a bebukó partnerüket a preferánszozók. A jugoszláv helyzet ismerői pedig azt mondják, hogy így buktatták meg a vajdasági tartományi kormányt és az egész vezetőséget, majd ezt követően a montenegróit (Crna Gora). Így, ahogyan most támadják a szlovén vezetőséget: nagygyűlés támad, a szónokai szerint spontánul, mások szerint előre meghatározott menetrend és forgatókönyv szerint, amelynek néptömege követeli a rossz vezetők leváltását. S a módszer a fentebb említett esetekben tökéletesen bevált. Erről írta a minap a vezető zágrábi napilap, a Vjesnik: Déj já vu, már láttuk. Mert a módszert ismét alkalmazni látszanak a vele igen elégedett titokzatos szervezők. Ezúttal Szlovénia vezetőségét vették célba.

Megbukik Szlovénia vezetősége?

Könnyen meglehet. Az az érdekes, hogy ezúttal alighanem olyan helyzet állt elő, hogy szinte nincs is belőle kiút, vagy egyelőre nem látszik.

Szlovénia elhatározta, hogy módosítja alkotmányát. Módosították már más tagköztársaságok is, sőt, mondható, hogy az egész Jugoszlávia háború utáni történetére mi sem jellemzőbb, mint a folyamatos alkotmányváltoztatás. Ennek következtében szinte minden alkotmányos tétel könnyen megváltoztatható, nem úgy, mint mondjuk az amerikai államok alkotmánya, amely az 1788-as meghozatala óta nem szenvedett akkora változtatásokat, mint a jugoszláv az elmúlt 45 év folyamán. A korábbi változtatások

azonban szinte egyhangúan lettek megszavazva, ezt a szlovént azonban annyira támadják, hogy ez példátlan az ország történetében. Mégpedig azért támadják, mert a szlovének beiktatták most, hogy nekik joguk van ki lépni a föderációból, ha éppen úgy gondolják. Sokan, főként Belgrádban, ezt az elvitathatatlan jogot nem vonják ugyan kétségbe, de az alkotmányba iktatását olyan ténynek minősítik, amely azonos az országveszejtéssel. A szlovének pedig éppen ezért tartották szükségesnek alkotmányba foglalni, mert attól tartanak, hogy — most már ezt is kimondják — Belgrád pontosan ebben a jogukban akarja őket leginkább korlátozni, s azt is emlegetik, hogy akár a hadsereg bevetésével is; e mód ellen persze tiltakoznak Belgrádban, a furcsa azonban az, hogy másutt meg éppen ezt követelik a hadseregtől.

A vajdasági és a montenegrói vezetők megbuktatása feltűnően könnyen sikerült. Maguk a megbuktatottak is csodálkozhattak rajta, ám azok, akik céba vették őket, talán méginkább elálmélkodtak a könnyű sikeren. Ennek titka nem egyéb, mint hogy egyszerűen ki kellett pellengérezni azokat a vezetői hibákat, amelyekről szólni illetlenség is volt, meg bajt is hozhatott arra, aki szólt róluk. A vajdasági vezetőket például nem vette védelmébe egyetlen nemzetiség sem, holott az ő jogaik védelmére kellett a tartományt létrehozni közvetlenül a szövetségi jugoszláv állam megalakításakor. Nyilván azért nem, mert a nemzetiségek nem érezték, hogy a korábbi tartományi vezetők valami nagy gondját viselték volna a külön nemzetiségi jogoknak. Sőt! Olyan botorul akartak vigyázni a nemzetiségi viszonyokra, hogy például a majdnem tisztán magyarok lakta Omoravica lakói néhány évvel ezelőtt nem ünneplehették meg a falu telepítésének kétszázadik évfordulóját, nehogy magyarkodásnak tűnjék. S aki túlon túl buzgólkodott az ünneplés szervezésén, az azóta is issza a levét. Hiába érveltek tehát a megbukás előtt álló régi vezetők, hogy Szerbia korlátozni fogja a tartomány jogaikat, a nemzetiségek ebben semmi rosszat nem láttak, hiszen az ő jogaik — úgy látszik — nem estek egybe a tartomány autonómítását szavatoló jogtétellekkel.

A buktatásban azonban ezek a dolgok nem is szerepeltek. Hanem annál inkább az, hogy a vezetőség elszakadt a tömegtől, hogy korrumpálódott, hogy csak a maga ilyen-olyan báronyszékeire vigyázott, kivételezettek életét élte, olyannyira, hogy már-már az érinthetetlenek kasztjára emlékeztetett. Mindebben sok volt az igazság, annyira sok, hogy végül is a népharag csakugyan a vezetők ellen fordult, és könnyű volt akár néhány száz ezres tömeget is összehozni tavaly októberben Újvidék utcáira, amely addig nem volt hajlandó szétszórni, amíg a vajdasági vezetők le nem mondtak.

Most tehát ez a sors vár a szlovén vezetőségre? Lehet, de Szlovéniának

most joga van elszakadni, s ha valaki olyan nyomást gyakorol rá, mint amilyenek Vajdaság volt kitéve, ez az elszakadási jog érvényre is juthat. Akkor tehát csakugyan felbomlik Jugoszlávia. Semmivel sem lesz jobb a helyzet, ha a kiválásban a hadsereg mégis megakadályozza Szlovéniát.

A minap azt nyilatkozta Kovács Oszkár belgrádi egyetemi tanár, volt belgrádi pénzügyminisztériumi szakértő az Újvidéki Televízióknak, hogy a helyzet két irányban haladhat: katonai diktatúra vagy polgárháború.

Ennél mélyebbre igazán csak akkor süllyedhet már a válság, ha a kettő közül valamelyik bekövetkezik. S az sem kizárt, hogy mind a kettő, aminél rosszabb már el sem képzelhető.

Rosenthál Károly

Külföldi lapokból:

Neue Zürcher Zeitung

A romániai menekültek áradatának további növekedése súlyos társadalmi és gazdasági következményekkel járhat Magyarországon, közölte Gál Zoltán belügyminiszter-helyettes genfi sajtóértekezletén. Csak szeptember során 2600-an érkeztek, 1987 közepe óta 21 ezren. A legtöbben magyar nemzetiségűek, de növekszik a román nemzetiségűek száma is. Gál Zoltán az ENSZ-főbiztos szolgálati helyéről és az 5,2 millió dolláros segélyprogramról szóló megállapodást írta alá Genfben.

— VP —

A hullát el kell takarítani

„Szeretném látni a kommunizmus halálát” — mondta Lech Walesa egy televíziós nyilatkozatában. Nos, a halál pillanata olykor nehezen határozható meg. Tudjuk, a haj, szakáll és köröm egy ideig tovább nő a holtakon, a sírban is. Életjelenség ez?

Úgy hiszem, a kommunizmus már csak efféle életjelenségeket produkál. És ha ott ülnek is a cifra mundérú vörös generálisok a Varsói Szerződés katonai tanácskozásain, ha rohamrendőrök gumibotjai csattognak is még prágai tüntetők fején és lipcsei felvonulók hátán, ez már csak olyan, mint a sírban tovább nőtt karmok fenyegetése.

Nem mintha lebecsülném az ilyen karmok erejét. Tudnak még azok fájdalmat okozni. De a halál már beállt. Az élet — zsongó, pezsgő, ezerszínű. Nem élet az olyan, melyet a fakó szürkeség jellemez, melyben a mozgást csak a panaszosan föl-fölnyúló, de bágyadtan mindjárt lehanyatló kezek képviselik. Nem élet az, mely a szó szoros, biológiai értelmében képtelen napról napra megújulni, mert kifogyott a táplálékból, mert nem jut élelem a lakosságnak, mint Romániában, mint a Szovjetben. A még életképes, élni akaró sejtek tömegesen hagyják el a bomladozó testet. A demokratikusnak hazudott keletnémet kommunista államból százezrek távoztak és áradnak kifelé egyre, a kivándorlás lehetőségére várakozók száma a hivatalos nyilvántartás szerint is egymillió fölött van. A reformokat mímelő bolgár pártállamból rövid néhány hónap alatt közel háromszázezer ember menekült el. És mennyien mennének még el onnan is, más kommunista országokból is, ha tehetnék?

Európa szűgyene, a nagyhatalmak által létrehozott „konszolidált rend” gyalázata, hogy létezhetnek államok ezen a kontinensen, amelyekből így kénytelenek szökni-menekülni az állampolgárok százai: megfélemlítve, éhesen, kifosztva, undorral. És történik ez békeidőben, a „helsinki békefolyamat” közel tizenötödik évében. A bolgár rezsim, mely a Helsinkiben megkötött és egyéb nemzetközi meg-

állapodásokat otrombán megszegve maga készítette menekülésre a török kisebbség tagjait, álszent módon ezekre az egyezményekre hivatkozva — Törökországot vádolta, amiért az kénytelen volt lassítani a menekülők befogadását. A kelet-berlini kommunista vaskalaposok sem a maguk bűneinek tudják be a tömeges menekülést, hanem a „nyugati szirénhangokra” panaszkodnak. És Prága urai a helsinki egyezményre mutogatva kárhoztatták azokat, akik szolidaritásukkal az életért igyekeztek erősíteni huszonegy éve zsibbasztott állampolgáraikban. Kelet-Európa kommunista államai a helyenként még mást mutató látszat ellenére már hullák. Élet nem sarjad már belőlük, csak a halál miazmáit szaporítják: a nyomort, a félelmet, a hazugságot. És ha félelmetesebb, akkor épp emiatt azok.

Az európai stabilitást, a demokráciák nyugalmát, sőt biztonságát veszélyeztetheti a kontinens keleti felén mindinkább eluralkodó szegénység, az onnan megindult új népvándorlás, de főleg azoknak a százmillióknak az egyre gyülemelő iszonyatos dühe, akikre ezek a hullák rátelepültek. Most mutatkozik meg, mennyire rövidlátó politika volt pénzzel és áruval tömni a kommunisták feneketlen hordóját anélkül, hogy kemény politikai feltételeket támasztottak volna velük szemben. Annyira féltek egy kelet-európai felfordulástól, hogy nem vették észre: a Nyugat türelme, óvatossága és engedékenysége az elkerülni vágyott felfordulást, összeomlást csak elodázza, de úgy, hogy később annál biztosabban és annál nagyobb robajjal következzék be.

A hullákat ideje eltakarítani. Ezt követeli meg az élet, ezt parancsolja a környezet egészsége. Mi Magyarországon és a demokratikus ellenzéki erők szerte Kelet-Európában meg tesszük a magunkét ebben az egészségügyi munkában — hiszen a saját életerőnket regeneráljuk így. A Nyugattól azt várjuk, hogy ismerje föl a valódi veszélyeket, és ne fékezze, sőt mindenütt bátorítsa a nemzeti felszabadítás demokratikus erőit.

G. Gy.

Miért haragszik Krassó György?

Sötétben bujkálók

átfestik, de a kádári rendszer fő vonalait megmaradnak. S a nép, az istenadta nép szenved és kínlódik tovább. Mindezt persze Krassó úr állítja, s nézeteit részletesebben is kifejti. Sok mindenben igaza van.

Az eddigi dialektikus rendet most kénytelenek vagyunk megbontani. Most ugyanis Krassó úr kérdez. Először: nyilvánosságra hozták-e teljes terjedelmében a választásokról szóló törvénytervezetet, hogy társadalmi vitára bocsássák? Nem. Pedig kevésbé jelentős törvényekkel nem is olyan régen ez megtörtént. Vajon van-e még félelem a népből a visszarendeződéstől? Igen. Elképzelhető-e ilyen körülmények között, hogy a „valóban” ellenzéki pártok a névvel és személyi számmal ellátott cédulákból, melyek a jelöltállításához szükségesek, kapjanak? Nem, mert a polgárok félnek az előszavazáson nyilvánosan szavazni. Ha pedig a jelöltállító cédulák nem lesznek névvel és személyi számmal ellátva, lesz-e biztosíték arra, hogy valaki nem vásárolja-e őket össze? Ha egy kisnyugdíjashoz oda-megy egy párt s azt mondja, adok a cé-

duladért ezer forintot, vajon a nyugdíjas nem adja-e örömmel oda? Vajon kinek lesz lehetősége szavazatokat venni? Annak a kicsinek minősített pártoknak, melynek még irodája sincsen? Vagy annak, melynek emberei, anyagi ereje, sőt a cédulák kiosztásáról információja van? További kérdések: miért kell hétszázötven előszavazat a jelöltállításához? Ha egy párt indulni akar, a közretek negyedében kell ennyi előszavazatot összeszednie. Szóval közel harmincezer emberét (nyilvánosan!). Demokratikus államokban, például Olaszországban sokkal nagyobb körzetben is elegendő háromszáz támogató, sőt Nagy-Britanniában két polgár és némi pénzkauzió is elég. Kiket akar a Kerekasztal és az MSZP kiszorítani így a választásból?

Eddig tartottak Krassó úr kérdései. Folytatta ő tovább is, de ami ezután jött, bizonyíthatatlan, alaptalan vádak sorozata volt.

Mégis, ha nem is mindenben, de igazsága nagyon nagy igazsága a Magyar Október Pártnak. Az MSZP-nek nem egészen nyolcszáz ezer tagja van.

Az EKA tagszervezeteinek összesen talán százezer. Az ország felnőtt lakossága pedig hétmilliónál is több. Miért nem láthatjuk a telejs törvényjavaslatot, mielőtt a Parlament tárgyalni kezdi? Miért kell közmegegyezés címen azok nélkül dönteni — ahogy negyven éve teszik —, akik a KÖZ. Az EKA szervezeteinek ennyire fontos volna a hatalom? Ezért a hatalomért képesek hajlandók lemondani a nép bizalmáról? S a nép úgy dönt, nem megy el az urnákhoz, ezért a hatalomért az EKA abba is beleegyezett, hogy a második fordulón már 25%-os részvételi arány esetén is érvényes eredmények szülessenek. Vajon az EKA aláíró pártjai közül melyik mennyi cédulához fog hozzájutni az előzetes megállapodás alapján — ha van ilyen, ahogy Krassó úr állítja.

Szegény KÖZ, szegény Magyarország. Mikor fog végre fény ragyogni feletted? Meddig fogják meg törvényeidet sötétben, titkos alkuk eredményeként meghozni?

Van egy álmom: szombat délután a szikrázó napsütésben indulok szavazni. A szavazófülkében egyedül vagyok. Előttek a lista, rajt a pártok jelöltjei, s én kihúzok minden pártot, mely a fejem fölött, nélkülülem alkudozott az én jövőmről. Ha az álmom beteljesül, mit fognak akkor ienni a pártok?

— csik —

— A Barankovics István főtűkár névével fémjelzett pártban a minőségileg „új” felé mutató fiatalok képviselői voltak elsősorban többségben. A több mint hatvan néppárti parlamenti képviselő átlagéletkora 35 év körül volt. Rang, cím nem érdekelték őket, nem adták el magukat. Edesapám a megmondhatója, őt is megkörnyékezték. Szerintem a következő évek Magyarországon hasonló erényekkel rendelkező személyeknek kell ellátniuk a közfunkciókat.

— A kereszténydemokraták egyik vezetője vallásos? Pontosabban, hisz Istenben?

— Igen. Hívó katolikus vagyok. Számomra a vallás jelenti az identitásumat. Ezért küzdök az egyházi iskolák létrehozásáért, mert gyermekeink nem nőhetnek fel önismeretre nevelés nélkül! Kereszténynek lenni egyfajta életforma elfogadását jelenti. A túzpáncsolat pedig a közösségi lét alapfeltétele. Ezt egy buddhista sem vállalhatja másként, legfeljebb másnak nevezi. Tehát a vallás, esetünkben a keresztény világnézet nem elvont magán-szféra, hanem a közösségi szemlélet megtestesítője.

— Befejezésül: November 23-án kezdődik a KDNP kongresszusa, melyen résztvesznek a kelet-európai keresztény politikai mozgalmak képviselői is. Mit várnak ettől a közös találkozótól, egyáltalán kikre számítanak?

— A tolerancia és a szolidaritás szellemében tisztázni szeretnénk kelet-európai kapcsolatunkat. Várhatóan a komoly keresztény politikai hagyományokkal rendelkező balti államokból, Lengyelországból, Csehszlovákiából, Horvátországból, Szlovéniából, sőt, talán Örményországból és Grúziából is érkeznek majd küldöttek.

T. Hámori Ferenc

A tolerancia és a szolidaritás szellemében

Dr. Ugrin Emese, a keresztény politikus

„Az emberhez méltó és az evangélium szellemétől ihletett politikát nem szabad lebecsülni!” — figyelmeztette a közelmúltban hallgatóságát Karl Lehmann mainzi püspök, a német püspökkari konferencia elnöke. Würzburgban elhangzott beszéde során óvta a fiatal keresztényeket a rezignációtól, és attól, hogy visszahúzódnak a társadalmi feladatuktól, a közélet alakításától.

Hasonló álláspontot képvisel hazánkban a Kereszténydemokrata Néppárt, melynek tagsága és vezetősége egyetért abban: korunkban a legnagyobb hiánycikk a (jövőbe vetett) hit. Pedig e nélkül sokat emlegetett vagyunk, a „vizsacsatolás Európához” aligha valósulhat meg egykönnyen. A kérdés kapcsán a következőkben dr. Ugrin Emese, a párt főtűkára fejt ki nézeteit.

— Ön egyáltalán nem illethető a „bensőségességbe” való visszahúzó-dás vádjával, hiszen olyan feladatot vállalt a főtűkarsággal magára, amely elszántság, hit és bizony önbizalom nélkül szinte megvalósíthatatlan. Teszi mindezt társadalmunkban eddig szokatlan módon. Nonnan az indíttatás, a bizonyítási vágy?

— Alapvető változást hozott életben az a hat év, melyet 1974–80 között Belgiumban, a leuven-i egyetemen töltöttem, ahol művészettörténetet hallgattam francia nyelven. De nemcsak új nyelvet, új ismereteket, hanem egy számomra teljesen újszerű világot is tanultam, hiszen a közel harmincéves egyetemi diákság fele külföldről érkezett, így szinte a fél világ adott számomra információt. Hihetetlenül élénk politikálás folyt az egyetem falain belül. Ez a sokszínű, és az

egymás iránti nyíltsággal és nyitottsággal jellemezhető közösség tanított meg a toleranciára, a közösségi létezésre. És ha már kihangsúlyozta, hogy nő létemre vállaltam el ezt a pozíciót a Kereszténydemokrata Néppárt vezetésében, szeretném megjegyezni, én már kezdetektől fogva a nőkre manapság jellemzőnél szuverénebb világra vágytam. Noha számomra mind a mai napig példaértékűnek tartom a gyermeket nevelőket, én nem házasodtam meg. Meggyőződésem ugyanis, hogy a nőkről egyszerre három bőrt lehúzni — helyállni a munkahelyen, vezetni a háztartást, és emellett még legyen vonzó is — embertelenség. A Németalföldön is megbizonyosodhattam arról, hogy ott a nők egzisztenciális okok miatt nem kerülhetnek ilyen kényszerhelyzetbe. Vállalt feladatukat jobban is tudják teljesíteni.

— Azt hiszem, a továbbtanulni vágyók többsége számára még ma sem természetes, hogy külföldön — még hozzá Leuvenben — szerezen diplomát. Hogy önnek mégis szinte magától értetődőnek bizonyult ez a megoldás, nyilván edesapjának, a Demokrata Néppárt (Barankovics-párt) alapító tőzűkárának, az európai műveltségű Ugrin Józsefnek is köszönhető.

— Nem tagadom, az ő mentalitását örököltem. Apám nem forradalmár volt, hanem reformer. Eddigi „pályafutásom” számos mozzanata is meg-egyeznek az övével. Sajnos 1950-ben végérvényesen visszavonult a politikai élettől a Körös-menti Endrődre. Ön-kéntes elzárkózása azonban nem gátolta meg abban, hogy szellemi útravalót adjon. Tőle is megtanulhattam, a kereszténydemokrata világnézet nem kényszerít senkit sem arra, hogy el-

játssza; ő nem az, mint aki valójában. Másképpen megfogalmazva, a gondolatok értéke nem a külsőségektől függ. Ezért is vállalom egyéniségetem öntudatos, alkotó és szuverén nőként.

— Nyugat-Európában Önnek módjában állt megbizonyosodni immáron tíz évvel ezelőtt is arról, hogy az a régió magához tartozónak tekintí hazánkat.

— Kulturális ösztöndíjjal — amely csak az akkor létrejött Európai Közösség tagállamai polgárainak dukált — 1979-ben Olaszországban tanulhattam. Csak a helyszínen derült ki, miért is ragaszkodtak olyannyira a szervezők az én részvételemhez is. Az akkori olasz kultuszminiszter ugyanis közölte: — Nekünk fontos a maga jelenléte, mert ezzel fejezzük ki, hogy Önök is Európához tartoznak.

— Úgy vettem észre, hogy általában nem mulasztja el felhívni a figyelmet azokra az értékekre, amelyeket úgymond „Nyugaton” szívott magába. Lúthon is ezeknek az értékeknek megfelelően viselkedik. Nem tart attól, hogy esetleg a nyugati modell lekoppintására való törekvéssel fogják vádolni?

— Nem, mert nem „koppintásról” van szó. A kereszténydemokrácia eszmei gyökerei egyértelműen a polgári társadalom talaján létrejött „európai-ságban” keresendők. És én éppen azért vagyok a KDNP tagja és egyben főtűkára, mert mindaz, amit Belgiumból hoztam, e párt irányzatának felel meg.

— Ha már itt tartunk: egyértelműen és kifejezetten büszkék arra, hogy az úgynevezett történelmi pártok között egyedülálló módon múltjunkt nincsenek sötét foltok. Ez minnek volt köszönhető?

Rinoceritisz

Ionesco drámája Nyíregyházán

— sokkal inkább az egyes ember önmagával való harca került előtérbe.

A nyíregyházi Mórincz Zsigmond Színház előadásának francia vendégrendezője, Alain Timar is többet törődik Bérengerrel, mint a körülötte elszaporodó rinocéroszokkal. Rajta keresztül mutatja be azt a tébolydát, melyben a normális természetellenes. Bérengerre mindenki ferde szemmel néz, hiszen nem dől be az ideáknak, a naponta változó közhangulatnak, hanem az uniformizálódó világban őrzi a személyiségét. Következésképp — egyedül marad. Az előadás záróképében a falhoz szögezve áll, de még a külvilág állati zajaitól megrémülve is azt üvölti, hogy nem adja meg magát. Alain Timar rendezése meghagyja a reményt, hogy neki és a többi Bérengernek sikerül túlélnie a korát.

A modellhelyezethez modelldíszletet tervezett Antal Csaba. A neonfényrel megvilágított fehér szobában a sakk-táblapadló meredeken emelkedik. A szereplőknek minden egyes lépésért meg kell küzdeni. S küzdelmet kíván a hazai színpadokon nem nagyon űzött játéktípus is. Az abszurdot nálunk

vagy reálsituációk sorozataként, vagy nonszenszként szokás játszani. Alain Timar ezt is, azt is érti alatta.

Mint egy nagyobb sebességre állított filmszalagon, úgy mozognak az emberek a méhkassá változott városban. Mesterien kidolgozott gesztusrendszer jelzi azt az átváltozás előtti állapotot, amikor az emberek úgy terpeszkednek, vegetálnak, mint az állatok. Csak a szarv hiányzik róluk.

Ez a végső átalakulás a háttérben, a közönségtől elzárta zajlik. Csak a sejtelmes orrszarvúzene és az eltorzult emberi hangok tudatosítják a végső álmólast.

Egyetlen egyszer a metamorfózis is látható. Bérenger legjobb barátja, Jean mártja kéjesen a sárba magát. Ettől a döbbenetes látványtól — és remekül megoldott színészi pillanattól — kezdve átalakul az előadás hangja is. A pusztá technika helyébe a lélekábrázolás lép. Bérenger kínjai úgy szólnak meg, mint a legmélyebb csehovi érzések. Kétségbeesés, félelem és elszántság árad a színpadról. Szinte megszólal a magány. Az előadásnak ez a része éppoly kitűnő, mint a kunsz-

tokra épülő első. Csak a kettő kapcsolódik a nézőben nehezen.

A színészek nagy része pontos és fegyelmezett megvalósítója a rendezői elképzelésnek. Csak Peremartoni Krisztina Daisy kisasszonya nem elég átélte, nem elég szenvedélyes, nem elég izgalmas ahhoz, hogy Bérenger iránti szerelme hiteles legyen. Jó viszont barátot játszó Földi László. Akkor is, amikor Bérengerrel együtt lépked és akkor is, amikor leválik róla és szembefordul vele. Érzelmi ívet rajzol azzal, hogy a gondolkodása, a hangja, a mozgása, legvégül pedig a külseje is elrinocérosodik.

A városlakók közül a Gados Béla megformálta Dudard az, aki mély meggyőző erővel próbálja elhitetni az örületről, hogy az a természetes. Bárány Frigyes terpeszkedő, magabiztos főnöki vonásokkal, Szigeti András pedig precíz, alázatos hivatalnoksággal játszik ellene.

Velük együtt élve, mégis tőlük távol van Bérenger. A Kolozsvárról érkezett Keresztes Sándor ritka játékindigenciáról és beleérzőképességről árulkodva formálja meg e magát kétségbeesetten őrző alakot. Lenyűgöző technikával és a nézőt megfogó érzelmi azonosulással hozza színpadra a perifériára szorult kisembert. Akinek az a szerencséje, de egyben a tragédiája is, hogy nem hagyja legyőzni magát a rinoceritisz-kórtól. Ember marad az orrszarvúak között.

Csizner Ildikó

Banga Ferenc	RÉM-
MESÉK	Czakó Gábor

Korfia

Korfia egyszer kapta magát, fölta-risznyalta hamburgerrel, kanizsai radeberggerrel s nekivágott, hogy egy élete, egy halála, őbelőle tudós lesz, ha a fene fenét eszik akkor is. Berontott nagy vitézül a Magyar Filológiai Társaságba és bejelentette: ő biz' előadást fog tartani antik filológiából. S lón. A napot kiűzték s akit érdekelt, vagy nem akadt jobb dolga, az beült a terembe hallgatni Korfiát, mint hantázik a Zeusz, a theos, a meus és a maus összefüggéseiről és etimológiájáról. Amúgy deus ex machina et tirmos tita hajh!

— Hová lett a vaj? — érdeklődött egy hárfafülű klasszika filológus — persze tapintatosan. Ennek okáért kérdése szó szerint így hangzott: — Mondja, kérem, kolléga úr, tud ön görögül?

— Mit számít az? — vágott vissza Korfia naprakészen. Éber tekintetét végighordozta a közönségen.

S bizony, mindazok, akik görögül tudtak, mind lapítottak.

Amatőr Költők és Írók Szövetsége

Megalakult az AKISZ, az Amatőr Költők és Írók Szövetsége, amely kifejezetten a mindennapi munka mellett írókat műkedvelő irodalmárok fóruma, egy kis létszámú amatőr képzőművész közreműködésével, akik a leendő könyv- és folyóirat-kiadásainkat fogják illusztrálni. Az AKISZ tagjai tulajdonképpen a jelenkori népi irodalom és költészet képviselői, akiknek eddig nem volt, vagy csak nagyon ritkán sikerült publikálni, azaz a kiadókkal szemben teljes volt a kiszolgáltatottságuk.

Ezért keressük mindazokat az intézményeket, gyárat, magánzsemmélyeket, akik ügyünket támogatnák olyan formában, hogy részünkre állandó helyet biztosítanak, ahol a nap bármely szakában lehetőség van kiadásaink szerkesztésére, a beérkező alkotások tárolására, a kiadásaink raktározására, Budapest és néhány megyeszékhelyen. A közmű költségein kívül csak szerény helybért tudnánk sajnos fizetni, ha ez szükséges. Felvételre még lehetőség van, korhatár nélkül, vallási és világnézetektől függetlenül, a külföldön élő magyarok számára is.

Az évi tagdíj: 300,— Ft. Jelentkezni lehet, egy megcímzett válaszborítékkal és egy rövid önéletrajzzal együtt, csak levélben!

Rózsavölgyi János AKISZ-elnök
1074 Budapest, Szövetség u. 28/b.

Jevgenyija Ginzburg (1906–1977) a kazanyi egyetem történelm-tanára volt, amikor 1937-ben koholt vádak alapján letartóztatták. A szovjet író, aki a nálunk is jól ismert Vaszilij Akszonov édesanyja, tizennyolc évet töltött börtönben és munkatáborban. A hatvanas években a „Junoszty” című folyóirat közölte néhány elbeszélését, de Krutoj marsrut (kemény menetelés) című visszaemlékezés-kötete, amelyben a butirkai börtönben és a kolimai lágerben töltött éveket idézi fel, csak Nyugaton látott napvilágot. Ebből a kötetből való az alábbi epizód, amelyet a mű 26. fejezetéből emeltünk ki. A teljes szöveg — Thomas Bernhard, Bruce Chatwin, Philip Roth és Annie Ernaux egy-egy írása mellett — a Nagyvilág novemberi számában olvasható.

Mielőtt lefeküdt volna, Milda gondosan kifésülte ritkás, sárga haját, a szalmapárna alól elővett egy kis vattacsomót, és gondosan betömte mind a két fülét. Majd egy ugyanolyan csomót felém nyújtott. Csodálkozó pillantásomra megmagyarázta a dolgot:

— Engem még télen tartóztattak le. Megvan a télikabátom. Abból szedem ki a vatelet.

— És miért kell bedugni a fülünket?

Milda fásultan vállat vont.

— Hogy ne halljuk. Hogy tudjunk aludni.

De én nem dugtam be a fülem. Mi vagyok én, talán strucc? Ha már iszunk, akkor fenékig. És fenékig ittam a poharat 1937 nyarán, azon a júliusi éjszakán.

Egyből elkezdődött, előkészítés és fokozatosság nélkül. A zárka nyitott ablakán nem egy, hanem sok-sok megkínzott ember sikoltozása, nyögése hallatszott be egyszerre. Valószínűleg egy egész épületrészt bocsátottak valamelyik emeleten az éjszakai kihallgatások céljára, s azt nyilván felszerelték a hóhéritechnika legújabb vívmányaiival. Legalábbis Klara, aki a Gestapót is megjárta, azt állította, hogy a kínzóeszközöket minden kétséget kizáróan a hitleri Németországból importálták.

A megkínzottak sikolyaiba a kínzókat ordibálása és káromkodása keveredett. A szavakat nem lehetett kivenni. A borzalom kakofóniájába egyszerre egyszer az „anyádat!... anyádat!... anyádat!” hasított bele, mint valami ostorcsapás. A „szimfónia” harmadik rétegét az odavágott székek koppanása, az asztalverés meg valami meghatározhatatlan, vérfagyasztó hang jelentette.

Bár ezek csak hangok voltak, az ember oly élesen érzékelte az egész képet, mintha minden részletében látta volna. Úgy éreztem, hogy ezek a nyomozók mind egy szálig Carevszkijre hasonlítanak. Aldozataik szemében pedig ott láttam azt a bizonyos... Nem, nem tudom leírni, mit fejeztek ki ezek a szemek. Az „ottaniakat” arról ismerem föl, hogy a szemük mélyén meg-

maradt valami ebből a kifejezésből. S mind a mai napig, a hatvanas évekig azzal képesem el az embereket, akikkel az üdülőhelyeken vagy vonaton találkozom, hogy varázsló módjára megkérdem: „Út? Rehabilitáltak?”

Meddig tarthat még? Azt mondják, éjjel háromig. De hisz ezt egy percnél tovább nem lehet kibírni. Márpedig folytatódik, hol elhalkulva, hol felerősödve, de folytatódik. Egy óra hosszúra kettőig. Háromig. Négy óra hosszúra. Minden éjjel háromig.

Felülök az ágyon. Egy régi keleti mondás jut eszembe: „Ne adja Isten, hogy olyasmiben legyen részünk, amit meg lehet szokni.” Igen. Megszoktuk. Ezt is megszoktuk. A zárka lakóinak

— Aludjon mindenki! Takarodó után tilos ülni.

— Ja-aj! — hangzik fel váratlanul az elkeseredett kiáltás, nem „ott”, hanem mellettem.

Egy fiatal, hosszú, kócos copfot viselő nő az ablakhoz ugrik. Magánki-vül, őrjöngve veri az ablakkeretet a kezével és a fejével.

— Ó! Ez ő! Az ő hangja, megismerem... Nem akarok, nem akarok tovább élni! Őljenek meg minél hamarabb...

Többen is felugranak, körülveszik a nőt, elhúzzák az ablaktól, bizonygatják neki, hogy téved. Nem a férje hangja.

De igen, úgysem tudják becsapni. Ezer közül is felismeri a férje hangját.

Jevgenyija Ginzburg

Vattacsomó

többsége alszik, vagy legalábbis nyugodtan fekszik, a szörnyű fülleltség ellenére a fejére húzza a takarót.

Csak néhány újonc ül a fekhelyén, mint én is. Van, aki ujjával dugja be a fülét, van, aki egyszerűen megdermedt. Időnként nyílik a kisablak, megjelenik a börtönőrnő feje.

Az ő hangja, őt kínozzák, megnyomorítják, neki meg itt kell fekdülni és hallgatni.

De nem! Ő kiabálni fog, botrányt rendez. Talán akkor hamarabb megölik, és ő csak ezt akarja. Teljesen mindegy, hisz ezek után nem lehet élni...

A folyosón mozgás támad. Kivágódik az ajtó. Megjelenik a börtönőrnő meg az épületügyeletes. Az utóbbi hozzáértő mozdulattal hátracsavarja a rohamban vergődő nő karját, aztán erőszakkal a szájába tölt valamiféle folyadékot, s közben azt mondja:

— Nyelje le! 'Aleriána.

Aligha. A valeriánától aligha zuhant volna ilyen gyorsan az ágyra az asszony, s merült volna csukott szemmel halálhoz hasonló, különös álomba.

A zárkában helyreállt a csend. Milda felemeli a fejét, a szalmapárnát zörgeti, és megint felajánlja a vattát, hogy dugjam be a fülem.

— Nem kell. Inkább mondja meg, ki ez az asszony?

— Ez? Az egyik lengyel nő. Heten vannak ott a másik sarokban. A férje orosz, szovjet. Fiatal házások. Három hónapos kisgyermeket hagytak otthon. Elkötözték a mellét, hogy elmenjen a teje. Attól a gondolattól szenved a legjobban, hogy a férjét miatta tartóztatták le, mert külföldi nővel tart kapcsolatot...

Közeledik a három óra. Lassanként csend lesz. Még egyszer nagyot koppan egy odavágott szék. Még egyszer felhangzik és sokszoros visszhangot kelt az „anyádat”. Még egy visszafojtott férfizokogás. És csend.

Magam előtt látom, hogyan botorkálnak ki imbolyogva a kínzókamrából a meggyötört, vérező áldozatok. Egyiket-másikat viszik. Látom, ahogy a nyomozók berakják az iratokat az íróasztalfiókba.

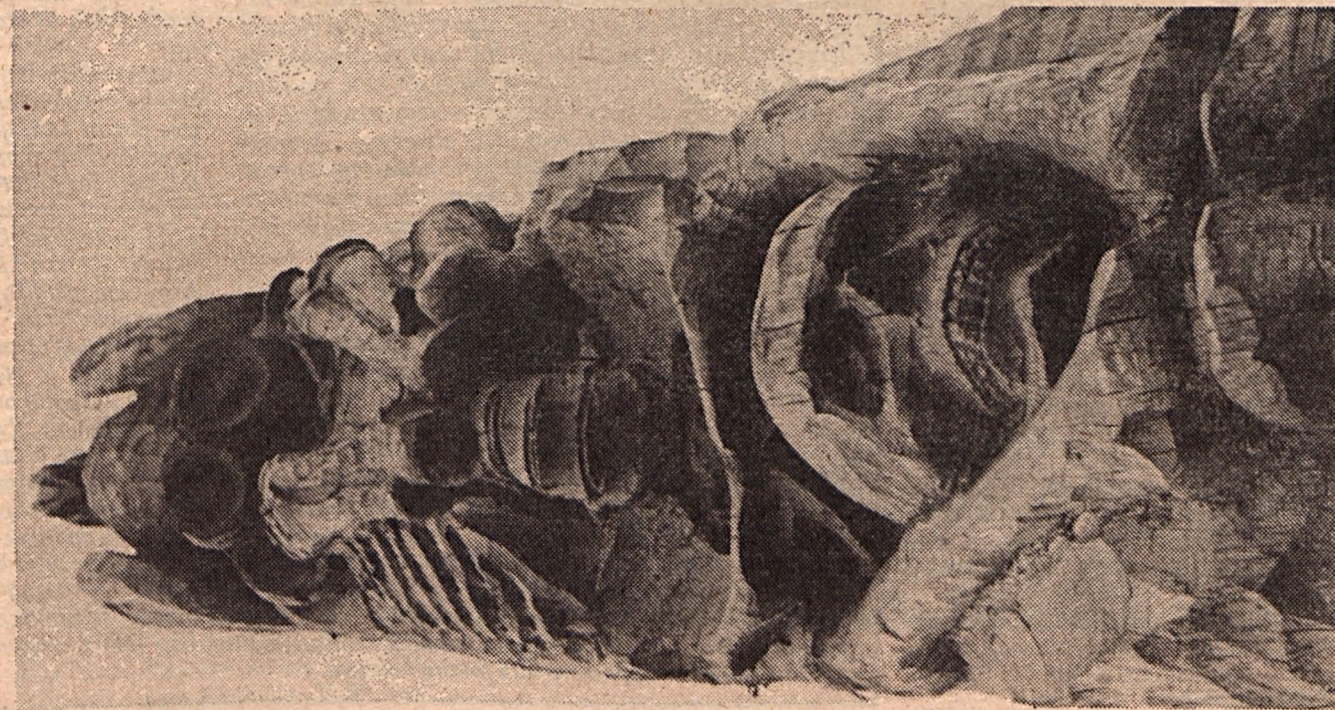
— Adjon egy kis vattát — kérem Mildát, a szomszédomat.

— Most már nem kell. Holnapig semmi sem lesz.

— Akkor is adjon.

Milda csodálkozva vállat von, de azért ad egy kis csomó, szürke vatelet. Mindkét fülemet bedugom. A fejemre húzom a por és fájdalom szagát árasztó börtöntakarót, fogamat a szalmapárna sarkába mélyesztem. Mintha így könnyebb lenne. Nem hallok és nem látok. Ha még a tudatomat is ki kapcsolhatnám.

Katona Erzsébet fordítása

Nemcsak nőknek

„A takarékossgot kiölték a magyar társadalomból”

A háztartás-közgazdaságtant hosszú időn keresztül finoman szólva nem vették komolyan hazánkban. A világ fejlettebb államaiban külön diszciplínává nőtte ki magát, iskolai tananyagba kívánczolt, amikor idehaza még különösebb figyelemre sem méltatták. Dr. Hoffmann Istvánné a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem egyetemi tanára több könyvet publikált, tudományos munkáját szentelte a témakörnek, de mint mondja, hiába. Nem volt befogadóképzés, adaptív a környezet.

— *Professzor asszony, a gazdaság válsághelyzetéről, a társadalom áldozatvállalásáról oly gyakran hallani, miközben csak mellékszereplőként említik a valódi terhet viselő egyént. Alta-lánosságban beszélnek az elszegényedésről, a kiürülő háztartásokról... Ön éppen ilyen perspektívából vizsgálja a gazdasági folyamatokat.*

— A társadalomban jövedelem, fogyasztás, elosztás szempontjából nagy differenciálódás indult meg. Kiemelkedett egy elit fogyasztási szintű csoport, amelyik maga sem homogén. Megtalálni benne a kiemelkedő teljesítményű értelmiségit, a szorgalmas, jó szolgálatást végző, újszerű terméket előállító vállalkozót ugyanúgy, mint az ügyeskedőt. A közép és alsó rétegek egyes tagjainak életkörülményei viszont jelentősen romlottak. A korábban kiegyensúlyozott körülmények között, biztos egzisztenciában élők most a legsebezhetőbbek, jelentős süllyedésként élnek meg a válságot. Azok, akik eddig is nehezebb feltételekkel küszködtek, megtanultak együttélni ezzel az adottsággal, ma sem háborognak. Hordozzák a régi értékrendet, meggondolják nagyon, mire költenek.

— *Ezek szerint nem osztja azok véleményét, akik a szegénységgel vonják párhuzamba az elesettséget, társadalmi kiszolgáltatottságot? Mit gondol, ma kiknek a legkilátástalanabb a helyzete Magyarországon?*

— A fiataloknak és a középrétegnek romlott igazából a közérzete. Az elmúlt negyven év ugyan mindannyiunk közérzetét meghatározta az az, hogy elérhetetlen illúziót rajzoltak elének megvalósítandó célként. Ami pedig elérhetetlen, azzal nem foglalkozik az ember, tehát a mának él. Egy fénykor nélküli leáldozó társadalom volt ez, amelyben a római vagy görög társadalomhoz hasonlóan belülről indult meg a bomlás. A kívülről jövő erők csak betetőzték azt. Ez a kor éppen az ifjúságnak nem adott olyan értéket, amiért érdemes lenne megerősítenie magát. A legnagyobb baj, hogy senkit nem készítettek fel eddig a veszélyhelyzetben való helytállásra. Mindenkinek meg kell tanulni gazdálkodni ismereteivel, képességével, pénzével, idejével, hogy a változások közepette se érezze magát szerencsétlennek.

— *Hogyan vértézhető fel ezzel az ellenállóképességgel a lakosság és főként a biztonságérzetében fenyegetett középosztály?*

— A középréteg eddig sem várt segítséget, egyszerűen csak tette a dolgát. Olyan körülményeket kell teremteni, hogy az egyén ne csak saját boldogulását találja meg, hanem másokét is. Szociálpolitikával csak a valóban ellehetetlenült rétegről gondoskodják az állam. A szociálpolitika legnagyobb dilemmája egyébként az egész társadalmat átható egalitárius szemlélet. Túlhaladott és igazságtalan, de továbbra is létezik. Sokat várok a létrejövő települési önkormányzatoktól, ahol jobban egymásra figyelnek, számon tartják a másikat, és állampolgári jogon, nem adományként támogatják a rászorulókat.

— *Ön bizonyára nem túl népszerű azzal a véleményével, hogy cáfolja az általános elszegényedés tényét az országban...*

— Pedig ez a véleményem, és az az is sokak ellenérzését kivívom, hogy meggyőződésem: itt mindenkit túldotáltak. A politika saját hibáinak elfogadatlansága miatt gyakorolta ezt az igazságtalan elosztási módot. Ha kicsit szegényebbek lettünk volna, most gazdagabbak lennénk. Eltűntették a magyar vállalatok tehetetlenségét, termékeik eladhatatlanságát, a mindent át-szövő pazarlást. Valamennyiünket pazarlásra készítettek.

— *Ez nyilván nem a mai nemzedék bűne, hanem csupán következmény.*

— Pontosan. A társadalomnak olyan mechanizmusokat kell beépítenie, hogy tagjai érdekeltek legyenek a megtakarításban. Jövőt kell ígérni; ha pénzének egy része a termelésbe áramlik, akkor visszakapja ezt a befektetést nemcsak jutalékban, hanem életminősége is változik ezzel. Eddig nem kellett a pénzünk, bizonyos kényszerfogyasztásért, színes tévéért, utazásért, telekért takarékoskodtunk. Most már szükség lenne a pénzünkre, de vajon bízhattunk-e abban, hogy jó helyre adjuk?

— *Infláció idején nem szabad az embereket megtakarításra ösztönözni. De akkor hogyan tovább?*

— Mindenekelőtt perspektíva kell, hogy visszaszívárogon magatar-

tásunkba a kiölt megtakarítási hajlam. Sajnos a politikusok, a színre lépő új szervezetek, pártok ijesztgetésre használják a gazdasági helyzetet, visszaélnék az emberek tájékozatlanságával. Ki-ki a maga útját tartja csalahatatlannak, igazolva azt, hogy más nem tudja kivezetni az országot ebből a kátyúból. Pedig nem így van. Én Hankissal értek egyet, aki szerint az elmúlt évtizedben másfél millió család vállalkozott valami módon. Ma is viszik a piacra a zöldséget, a terményt, nem sírátkoznak. Divat a közömbös, hallgató többségről beszélni. Valóban bizonyos mértékig várakozunk és tesszük a dolgunkat. De ami legfontosabb: szó sincs arról, hogy feladtuk volna.

Takács Zsuzsa
fotó: Kapfinger András

Egy rózsaszál Viersch kisasszonynak

A bázei főpályaudvarra igyekszem, hogy megváltsam a jegyem a visszaútra Münchenen és Bécsen át Budapestig. Már fél kilométerre az állomásépülettől a felszín alá tere-li a gyalogost a jelrendszer, mely a város bármelyik szélé felől jövet könnyedén idekalauzol bárkit — nem kell kérdezősködni és térképre sincs szükség.

Az aluljárórendszer itt a pályaudvar mellett valóságos labirintus. A fogyasztói társadalom katalombája: ha a fejébe venné valaki, hogy itt éli le az életét, a felszínre sem kellene jönnie, mert itt szinte mindent megtalál a legelemből tárgyaktól és az úti elemzősziának valótól a nemes ékszerig és a rafinált divatáruig, a talponállóktól az elegáns étteremig. Lehet, hogy tán zongorát vagy vízorgonát éppen nem árulnak, erről nem tudok meggyőződni, mert sietős a dolgom. Én ugyanis — sajnos — nem arra készülök, hogy itt rendezkedjem be hátralévő életemre... A svájci vasút információs irodáját keresem, némi izgalommal, mert nem tudom, elég lesz-e a pénzem. (Pesten nem válthattam meg a jegyem a visszaútra, mert csak valutában fizethettem volna, az erre hivatalosan engedélyezett keretösszeget viszont kimerítettem már. Szabadpiaci valutámra kincstári észjárású MÁV-pénztár nem tartván igényt, kénytelen voltam azt külföldön elkölteni. Sajátságosképpen a svájci vasút pénztára nem írta elő, hogy csak forinttal fizethetek...)

Az információs irodát nem kellett sokáig keresnem, a jelrendszer egykettőre odavezérel. Sokszögletű, tágas helyiségbe lépek, nagy üvegdobozba; a bejáratnál szemközt sorszámmal kínál egy feliratos tábla. Mire jó ez? — a töprengés fölösleges, mert a helyzet rögtön áttekinthető: négy-öt munkaasztalnál, egymásnak háttal körben ülnek az informátorok, fejük fölött digitális számhívó készülék. Az egyikben pillanatokon belül megjelenik az én sorszámmom. Odalépek, kölcsönös köszönés, a hölgy a helyet kínál az előtte álló két műbőr bevonatú fotelre mutatva.

Leülök, és érzem, hogy más szituációban vagyok, mint hasonló esetben odahaza: nem a Hivatal előtt állok instanciázva. — Előadom a kívánságomat. Elég bonyolult a dolog, mert Frankfurtban és Nürnbergben át kívánok Münchenbe jutni, időhöz is kötve vagyok, amellelt szeretnék minél kevesebb Intercity-póttdíjat fizetni. A hölgy lapozgat a menetrendben, majd hátravonul, hogy kolléganőjevel tanácskozzék. Addig elnézegetem csinos formaruhájukat, amelyet változatosan viselhető kendő díszít és rérekek konstatálni, hogy a többi munkaasztal előtt kényelmes tempóban váltakoznak az ügyfelek. Sorban állás, idegesség sehoh, az atmoszféra barátságos, csaknem klubszere-rű.

Most másik tisztviselő nő lép az asztalhoz, melynél vára-kozom. Minden rendben — közli —, a kívánságom szerint lesz. Sorra kiállítja az öt jegyet utam egyes szakaszaira (tévedés kizárva, nincs az a kalauz, aki ezekre megjegyzést tehetne), jegyfűzetbe kapcsolja őket, majd apróra mindenről eligazít: átszállásokról, időpontokról, vonatnemekről. 210 frankot fizetek. A blúzára kitűzött névkártyán elolvashatom: Viersch kisasszony volt segítségemre. Röstellem, hogy nem mutatkoztam be: ő az én nevem nem tudja, útlevelem nem kérte.

Tulajdonképpen semmi különösét, rendkívül nem tett. Elkészönök, jó utat kíván. A fotocellával működő, keret nélküli üvegajtó nesztelenül kinyílik előttem, kilépek a katalombába. Es olyan érzésem támad, hogy tartozom valamivel Viersch kisasszonynak. Természetesen nem borraválólal, nem is drága ajándékkal, sem valami használati cikkel, illatos szappannal, csomag kávéval vagy más effélével, amint ez Budapestén szokás. Kis virággal.

Nagy gavallér lehetek: egy rózsaszálat veszek s megyek vissza az információs irodába. Viersch kisasszony már elment ebédelni. A kolléganője kedvesen átveszi a számára. Úgy látom, nem csodálkozik.

Rádió, televízió

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: A hét zeneműve. 8.50: A hét költője: Balassi Bálint. 9.00—11.00: Napközben. 11.05: Hagyományápolók. 11.38: Szép remények. 12.40: Rólunk van szó! 12.45: Házunk tája. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: Egy évszázad távolából. 14.25: A belpolitikai rovat műsora. 14.35: A Budapesti Koncert fúvószenekar felvételeiből. 15.00: A hattyú halála. 15.30: Kóruspódium. 16.00: Tizenhat óra. 16.15: Fialatok muzsikálnak. 16.25: A Nyitnikék postája. 17.00: Eco-mix. Gazdasági magazin. 17.30: Beszélgetés zenéről. 17.50: Hűsvét előtt. 17.55: Ipargazdák. 18.05: Láttuk, hallottuk, olvastuk. 18.30: Esti Magazin. 19.15: Sportvilág. 19.30: Hol volt, hol nem volt... 19.40: Borsody László: Kerülj szívem — három csángó népdal. 19.50: Gong. 20.00: Rádiószínház. 21.12: Zenei műsor. 22.00: Hírvilág. 22.30: Volt, van, de hogy lesz is...? 23.00: Nagy meseterek — világhírű előadóművészek. 0.15—4.20: Éjfél után.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Rivaldafényben. 8.50: Délelőti torna. 9.05: Szerelmes csóka. 9.36: A hanglemezbolt könnyűzenei újdonságai. 10.00: Magyarán szólva. 10.15: Operettparádé. 11.05: Hogy tetszik lenni? 11.35: Szanzonok. 12.10: Nóták. 12.53: Kis magyar néprajz. 13.05: Slágermúzeum. 14.00: Ketőtől ötig... 17.05: Kölyökrádió. 17.30: Ötödik sebesség. 18.30: Pop-regiszter. 19.05: Vissza... Válogatás ifjúsági műsorokból. 19.35: Senki többet? Harmadszor! 21.05: Zeneközben a magnósok. 22.00: Híres bűnesetek. 23.10: Sporthíradó. 23.20: A heavy metal kedvelőinek.

BARTÓK RÁDIÓ

9.06: Két szimfonikus költemény. 9.42: Kompakt-lemezeinkből. 10.30: Muzsikáról versben, prózában. 10.59: Stuart Mária. 12.05: Romantikus zene. 13.00: Kilátó. 13.45: Magyar daloskert. 13.56: Lassul a járásom. 14.03: Magyar zeneszerzők. 14.37: Britten: Halál Velencében. 17.11: A kamarazene kedvelőinek. 18.16: Az Új Zélandi Nemzeti Kórus énekel. 18.30: Törd a fejed! 18.45: Utazás Matériába. 19.05: Follow me! Angol társalgás kezdőknek. 19.20: Kommt mit! Alapfokú német társalgás. 19.35: Budapesti Zenei Hetek. közben: Kb. 20.25: Térkép Aliscáról. Mészöly Miklós két elbeszélése. Kb. 21.35: Tenoráriák. 21.50: Világhírű előadóművészek szonáta-felvételeiből. 23.00: A hét zeneműve. 23.30: Menekülők.

TV1

8.30: Képűjság. 8.35: Tévétoma nyugdíjasoknak. 8.40: A HÉT — ism. 9.40: Galgóczi Erzsébet: Szent Kristóf kápolnája. Tévéfilm. 11.20: Szülőföldemen... 12.25: Képűjság. 16.30: Hírek. 16.35: Déli videóújság. A szegedi körzeti stúdió műsora. 16.45: Stíri — Hírek román nyelven. 16.55: Perpetum Mobile. 17.40: Három nap tévéműsora. 17.45: Szám-adás. Gazdasági negyedóra. 18.00: Kalendárium 1989. 18.45: Reklám. 18.50: Esti mese. 19.00: Új cím-cím. Irodalmi rejtvenyműsor gyerekeknek. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: 33 éve történt. I. Irodalmi emlékműsor. 20.45: II. Egy halálraítélt vallomása. Obersovszky Gyula. 21.40: Panoráma. 22.25: Reklám. 22.30: Híradó 2.

TV2

17.00: Képűjság. 17.15: TV2. Benne: Reklám — Riportok — Időjárás — Zene. 17.45: Mozaik. Telefonos játék. 18.00: Hétfőn hatkor. 18.25: Gyerekeknek! Nils

Holgerrson csodálatos utazása a vadludakkal. 18.50: Hatoslottó-sorsolás. 18.55: TV2. 19.00: A Forsyte Saga. Angol családregény. 20.00: Körzeti tévéstúdiók műsora. 20.55: TV2. 21.00: Telesport. 22.00: Port-réműsor. Kb. 23.00: TV2 Napzárta.

RTL PLUS

6.00: Halló Európa — Jó reggelt Németország! 9.10: A Springfieldek története. 10.05: Játékshow. 10.35: Telebutik. 11.00: Ön következik, Al Mundy. 11.45: Rendőrségi jelentés. 12.05: A kalapács. 12.30: Komolyzene délidőben. 13.00: A mai nap műsora. 13.05: Telebutik. 13.30: Kaliforniai klán. Családsorozat. 14.15: A dicső páros. 15.00: Csaló csaló ellen. Családsorozat. A cápa. 15.45: Üzleti hírek. 15.55: Hírek. 16.00: A Springfieldek története. Családsorozat. 16.50: Gazdagok és szépek. Családsorozat. 17.15: Játékshow. 17.45: Pronto Salvatore. 17.55: Hírek. 18.00: Baretta. 18.45: Híradó. 19.10: Karlchen. 19.12: Időjárás-jelentés. 19.20: Airwolf. Amerikai akciófilmsorozat. 20.15: A főnök. Krimisorozat. 21.10: Keresd a nőt! Angol-kanadai bűnügyi filmvígjáték. 22.30: Kult-Tour. 22.35: Hírek. 22.45: Kulturális magazin. 23.15: Férfimagazin. 23.50: Pankráció. 0.25: Szkeccshotel. 0.50: Esti mese felnőtteknek. 0.55: Műsor-zárás.

SUPER CHANNEL

7.00: Hírek. 7.05: Időjárás-jelentés. 7.09: Üzleti hírek. 7.30: Hírek, időjárás-jelentés. 7.39: Üzleti hírek. 7.58: Időjárás-jelentés. 8.00: Egyveleg. Könnyűzenei koncertek, klipek. 15.30: Nino Firetto zenés műsora. Kívánságok, klipek, stúdióvendégek. 16.30: Hullámhosszon. Élő telefonos műsor. 18.30: Off the Wall. Hírek, a rock-, a pop- és a divatvilágból. 19.30: Időjárás. A tavalyi év sorozataiból. 20.00: Turistamagazin. Útjainlatok német nyelven. 20.30: Utazás Japánba. Keith Adams sorozata Japánról. 21.00: Túlélés. Brit természetfilm-sorozat. 22.00: Hírek, időjárás. 22.10: Természetfilm-sorozat. 23.10: A jegesmedve birodalma. 0.10: Hírek, időjárás. 0.20: Coca Cola Eurochart. Százas slágerlista. 1.20: Időjárás. A tavalyi klasszikus sorozatokból. 1.50: Egyveleg. 2.00: Műsor-zárás.

SAT1

6.00: Jó reggelt a SAT1-gyel! 8.30: Hírek, időjárás. 8.35: Közkórház. 9.20: Ötletek konyhatündéreknek. 9.30: Műsorelőzetes. 9.35: Szomszédok. 10.00: Hírek, időjárás. 10.05: Mr. Ed. 10.30: Gazemberek, koronák és ékszerek. 12.25: Szerecsenekerek. 13.00: Tévétőzsde. 14.00: Műsorelőzetes. 14.05: Pixi az égi kakukkfészekben. 14.30: Háztartási ötletek. 14.40: Közkórház. 15.30: Boldog napok. 15.55: Az arany lövés. 16.05: Daniel Boone. 17.00: Hírek, időjárás. 17.10: Szomszédok. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Carson és Carson. 18.45: Híradó. 19.00: Szerecsenekerek. 19.30: Halálos ellenségek. 20.25: Időjárás. 20.30: Hunter. 21.25: Hírek. 21.30: A merész úszó. 23.10: Hírek, sport, időjárás. 23.20: Újdonságok és sztorik. 0.00: Vallásos szemszögből. 0.05: Műsorelőzetes.

TV5

16.05: Hírek. 16.10: 7-ről 7-re. 17.10: Esély a daloknak. Pascal Sevran varietéje. 17.30: Konyhatitkok. Michael Oliver receptjei. 18.00: Számok és betűk. Játékos vetélkedő. 18.20: Pihenőidő. 19.00: Állati rajongás. Ma: Lótartás. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillag papiros. 20.00: Új Világ. Hírmagazin Kanadáról. 21.00: Tha-

lassa. Tengeri magazin. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: Dakari szerződés. A Radio Canada és a szenegáli Tv varietéje. 23.20: Az ardenneki csata. Dokumentumfilm. 0.10: Komolyzene. Ravel és Debussy hárfára írt műveiből. 0.30: Műsor-zárás.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ

1. műsor: 8.10: Műsorismertetés. 8.15: TV-naptár. 8.25: Hírek. 8.30: Dositej Obradovic. 8.45: Európa öröme. 10.30: Hírek. 10.35: Az iskolatelevízió műsora. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 12.40: Elmulasztották — nézzék! 15.05: Műsorismertetés. 15.10: Hírek. 15.15: Éjszakai műsor — ism. 16.30: Magyar híradó. 17.15: TV-napló I. 17.35: Oktatóműsor. 18.05: Számok és betűk. 18.25: Látókö. 19.10: Időjárás. 19.13: Rajzfilm. 19.30: TV-napló II. 19.53: A mai sport. 20.00: Drámaest. 21.05: Komolyzenei műsor. 21.50: TV-napló III. 22.10: Éjszakai műsor. 0.10: Hírek. 0.15: A keddi műsor ismertetése.

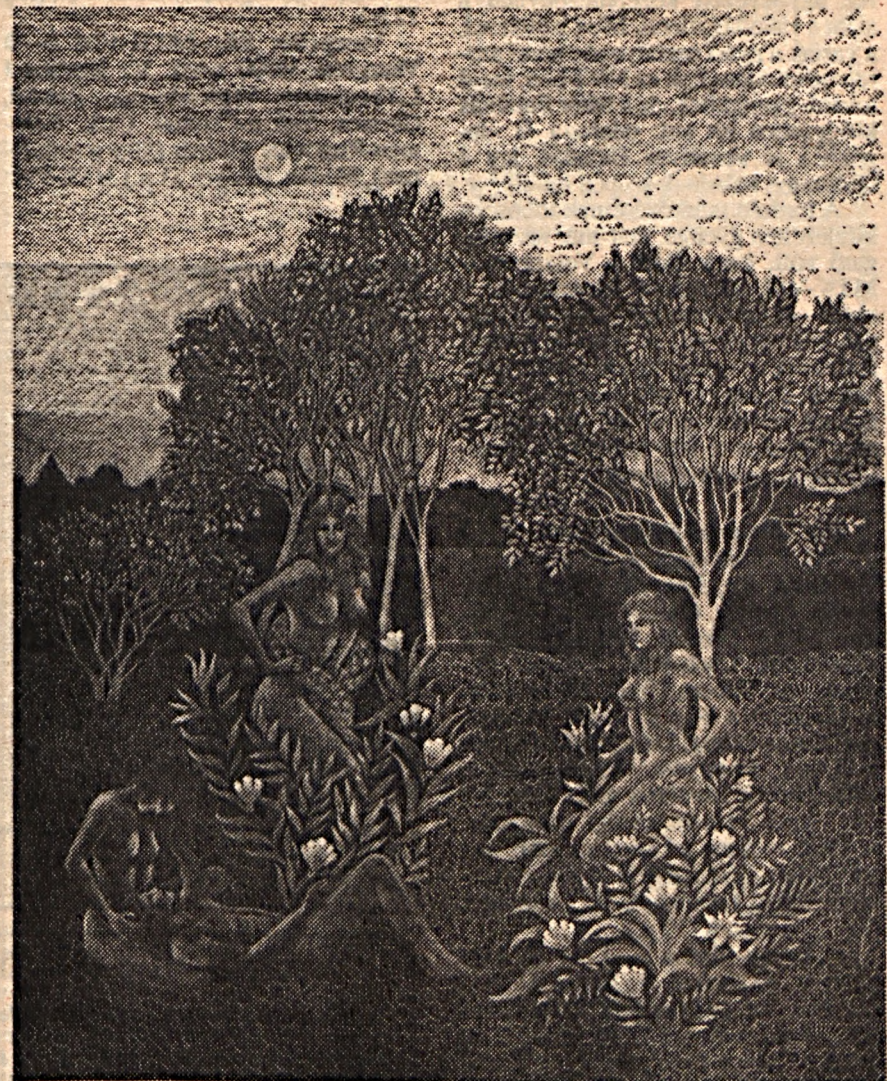
2. műsor: 17.40: Műsorismertetés. 17.45: Hírek. 17.50: TV-naptár. 18.00: Zágrabi panoráma. 18.15: A sport világa. 19.30: TV-napló. 20.00: Párhuzamok. 20.45: Hírek. 20.52: Időjárás. 20.55: Kis koncert. 21.15: Filmsorozat. 22.10: Perspektívák. 23.40: A keddi műsor ismertetése.

Az RTL PLUS, Super Channel, TV5 és SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold

Szabad Európa Rádió

hétfői műsor

6.00: Kezdődik a nap: hírek, hír-magazinok, műsorismertetés, napi kalendárium, zene 8.00: Hírek 8.10: Élő egyház 9.00: Hírek 9.10: Földközben 9.40: Nyugati folyóiratszemele 10.00: Hírek 10.10: Zene-szó 10.40: Nyitott szemmel 10.50: Nyugati levél 11.00: Hírek 11.10: Protestáns világ 11.40: Irodalmi műsor 12.00: Déli harangszó—Hírek 12.10: Múlt idő, jelen idő 13.00: A Mai nap és műsorismertetés 13.25: A munka világa 13.50: Nyugati levél 14.00: Hírek 14.10: Zene-szó 14.40: Hobby 14.50: Párizsi magyar figyelo 15.00: Hírek, műsorismertetés—Délutáni randevú 16.00: Hírek 16.10: Múlt idő, jelen idő 17.00: Hírek, műsorismertetés 17.10: Forgószínpad 17.45: Nemzetközi sajtószemele 18.00: Hírek, magyar és világhíradó 18.40: Irodalmi műsor 19.00: Hírek 19.10: Periszkóp 19.40: Figyelo 20.00: Hírek, magyar és világhíradó 20.40: Kelet-európai szemle 20.50: Magyar lapokból idézünk 21.00: Hírek, műsorismertetés 21.10: Forgószínpad 21.45: Nemzetközi sajtószemele 22.00: A Mai nap késő esti kiadása 22.30: Zene-szó 23.00: Hírek 23.10: Periszkóp 23.40: Figyelo 24.00: Hírek 0.10: Nemzetközi sajtószemele 0.25: Kelet-európai szemle 0.35: Magyar lapokból idézünk 0.45: Műsor-zárás

Borza Vera grafikája

Kapfinger András felvétele

Labdarúgó NB I.

Fradi-varázs Kispesten

Maradéktalanul csak a Ferencváros szakvezetője, Rákosi Gyula lehet elégedett a 11. fordulóban mutatott teljesítménnyel. Játékukon egyáltalán nem látszott meg, hogy hétközben Bécsben maximális erő kifejtést igénylő kupamérkőzést játszottak. Limpergerék szinte állva hagyták a régi önmagára már csak nyomokban emlékeztető Bp. Honvédet, ezzel is mintegy fémjelvezve, hogy erőnlét dolgában is a mezőny fölött áll a Fradi. Kétségtelen, hogy a Bp. Honvéd teljesítményét a sérülések hátrányosan befolyásolják, de ettől függetlenül helyül-közzel megállapítható, hogy a bajnokcsapat — elsősorban a játékosainak kiárusítása miatt — elkezdett szűrkülni, aminek egyenes következménye, hogy ma már bárki, bármikor legyőzheti a piros-fehéreket.

A Fradi-szurkolótábor mellett elégedetten dörszólhatik a tenyerüket a pécsi hívek is. A Garami-legénység idegenben is vitézkedik. Egy pontért utaztak, de hárommal tértek haza Győrből. Most is bebizonyosodott: a piros-feketék a biztonságos védekezésből indított kontrajáték mesterei, idehaza előkelő negyedik helyükkel a vidéki futball reprezentánsává is előlépett a Pécs. A nagy elődök közül a Rába és a Tatabánya „kútban van”, a Videoton is keresi régi önmagát. Az úgynevezett középmezőnyben a szint a Haladás jelenti. Mint ismeretes, a vasiak a nyári osztályozón némi szerencsével maradtak az NB I-ben, majd tovább gyengültek, de a bátor fiatalítás kifejezetten jól tett: odahaza és idegenben is veszélyes Haladás, így a táblázaton haladnak szépen felfelé.

A forduló mérkőzéseinek többsége kifejezetten gyenge, már-már nézőriogató volt. Ezek élére a Veszprém—MTK-VM mérkőzés kívánczik, a nulla—nulla híven kifejezi a két csapat teljesítményét. A hetedik döntetlenjüknek a veszprémiek ugyan örülhetnek, de nagy hiba volna, ha „az idegenből minden pont jó” jegyében a még listavezető kék-fehérek is hasonlóképpen gondolkodnának.

- bégyé -

Bp. Honvéd-Ferencváros 0—2 (0—1). Bozsik-stadion, 20 ezer néző. V.: Huták. **Bp. Honvéd:** Diszül-Sallai, Szabó, Csuha, Csehi-Csábi, (Szijjártó a 64.p.), Sikedi, Fodor (Pisont a szünetben), Cseh-Füle, Gregor. **Ferencváros:** Simon, Pintér, Keller-Bánki (Szeibert a 84.p.), Vaszil, Limperger, Topor-Páling, Dzurják (Wukovics a 77.p.), Fonnyadt. Megszakadt a zöld-fehérek immáron több mint hat éve tartó sikertelenségi sorozata. A Fradi minden tekintetben jobb volt az eladott egyéniségeik miatt elszűrökülni látszó bajnoknál. G: Limperger (8.p.), Fonnyadt (79.p.).

Ú. Dózsa-Siófok 1—1 (1—0). Mogyeri út, 3000 néző. V.: Roxin. **Ú. Dózsa:** Brochauer-Huszárik, Kósa, Szlezák, Balogh-Rubold, Kovács, Zsivótzky-Katona (Szélpál 57.p.), Eszenyi (Schróth 75.p.), Bácsi. **Siófok:** Horváth-Keszeg, Kolovics, Olajos, Szabó B.-Palkovics, Czigány (Frep-

pán az 57.p.), Zsadányi, Meksz (Herczegh 85.p.) -Magyar, Kirchmayer. A játék képe alapján a találkozó nagy részében úgy tűnt, mintha a siófokiak játszanának otthon, így a döntetlen a Dózsa számára hízelgő. G: Bácsi (20.p.), Keszeg (67.p.).

Békéscsaba—Debrecen 1—1 (0—1). Békéscsaba, 3000 néző. V.: Hartmann. **Békéscsaba:** Gulyás-Szenti, Otlakán, Csató (Miklya a 63.p.), Fabulya-Mracsokó, Pásztor, Csanósi, Kanál (Belvon a szünetben)-Zsinka, Major S. **Debrecen:** Horváth B.-Balogh, Nagy, Sándor, Szűcs-Moldván, Adorján, Csiszár (Plókai 87.p.), Vancsa-Rostás (Dan 81.p.), Márton. Végig a vendégcsapat térfelén folyt a játék, de nem tudta gólokra váltani fölényét a Békéscsaba a foggal-körömmel védekező vasutasok ellen, végül is ők örülhettek az egy pontnak. G: Márton (26.p.), illetve Zsinka (50.p.).

Csepel-Videoton 1—1 (0—1). Csepel, 5000 néző. V.: Németh L. **Csepel:** Szieben-Gyimesi, Tyukodi, Horváth-Herbály, Varga, Farkas, Deutsch (Vigh 82.p.) -Kénoszt, Hamar, Kovács (Ivanics 57.p.). **Videoton:** Petry-Kuttor, Takács, Németh, Müller-Máriási (Szprecsak 88.p.), Emmer, Csucsánszky, Tintar (Babai 75.p.) -Jónás, Petres. Hiába játszott ellentétben a Videoton, a Csepel ellensúlyozta a felférváriak nagyobb tudását, mi több — közelebb állt a sereghajtó a győzelemhez. G: Petres (45.p.), Müller (öngól, 72.p.).

Veszprém SE—MTK-VM 0—0 Veszprém, 6000 néző. V.: Kovács I. **Veszprém:** Végh-Mónos, Bimbó, Gersics, Szécsi-Csomai, Csík, Kelemen-Rugovics, Gáspár (Süle a szünetben), Medics (Perger 73.p.) **MTK-VM:**

Zsiborás-Horváth Cs., Híres, Lőrincz, Hahn-Katzenbach, Hannich, Vadász-Balog T., Jován, Pölöskei (Balogh G. 57.p.). Ha a két együttes helyzetét tekintjük, akkor a 0—0 miatt inkább a listavezető MTK—VM-nek van szégyellnivalója, hiszen a veszprémiek kapufát is lőttek.

Rába ETO—Pécsi MSC 0—1 (0—1) Győr, 4000 néző. V.: Szabó. **Rába ETO:** Boros-Turbék, Hlagyvik, Pecsics, Bordás-Sallói, Urbányi, Bücs, Somogyi (Hajszán 46.p.) -Mörtel (Kiss 70.p.), Handel. **Pécs:** Bodnár-Kónya, Márton, Palaczky, Bódog-Megyeri, Bérczy, Czéh, Nagy T. (Tomka 88.p.) -Lovász, Lehota (Czéma 60.p.). A pécsi csapat kulturáltan játszott, azt tette, amit idegenben kell. Sikere megérdemelt, az ősi idényben eddig hírnevéhez méltatlanul szereplő győriekkel szemben. G: Czéh (23.p.).

Haladás VSE—Vasas 2-0 (1—0) Szombathely, 7000 néző. V.: Nagy II. **Haladás:** Kutasi-Hegyí, Jagodics, Bognár, Görög-Marton, Illés, Elekes (Deéry 85.p.), Tóth-Csertői (Bartus 79.p.), Schaffer. **Vasas:** Andrusch-Pecha (Geress 77.p.), Zentai, Mészöly, Gubucz-Kecskés, Galaschek, Duró, Claude-Nyúl, Zircher (Csorba 62.p.). Jó iramú mérkőzésen, a tudatosabban játszó szombathelyiek megérdemelten nyertek. G: Csertői (39.p.), Marton (76.p.).

Tatabánya-Váci Izzó 2-1 (1—0) Tatabánya, 2000 néző. V.: Győri. **Tatabánya:** Kiss-P.Nagy, Lakatos, Udvardi, Dobesch-Járfás, Csapó, Domonics-Páli (Váczai 71.p.), Bujtor (Lázár 56.p.), Szekeres. **Váci Izzó:** Gelei-Kosztolnik, Talapa, Balog Z., Csima (Bánföldi 63.p.) -Nagy, Gyimesi, Víg-Farkas (Turtóczki 55.p.), Répási, Romanek. Már mindenki elkönyvelte, hogy 1—1 lesz a találkozó végeredménye, amikor a 86. percben Váczai nagy kavarodás közben Gelei kapujába kotorta a labdát (2-1). A váciak rászolgáltak volna a döntetlenre. G: Szekeres (9.p.), Répási (80.p.), Váczai (86.p.).

Az NB I. állása

1. MTK-VM	11	7	1	3	14—7	22
2. Ú. Dózsa	11	7	1	3	14—8	22
3. Ferencváros	11	6	3	2	18—8	21
4. Pécsi MSC	11	5	5	1	19—8	20
5. Vasas	11	5	3	3	13—10	18
6. Haladás	11	4	4	3	14—14	16
7. Videoton	11	4	4	3	8—10	16
8. Bp. Honvéd	11	4	3	4	11—11	15
9. Siófok	11	3	5	3	10—11	14
10. Debrecen	11	3	4	4	8—10	13
11. Veszprém	11	2	7	2	6—8	13
12. Tatabánya	11	4	1	6	6—9	13
13. Békéscsaba	11	2	3	6	6—15	9
14. Rába ETO	11	2	2	7	9—12	8
15. Váci Izzó	11	1	5	5	8—13	8
16. Csepel	11	—	7	4	6—16	7

A góllövőlista élcsoportja: 6 gólos: Dzurják (Ferencváros), Jován (MTK—VM); 5 gólos: Lovász (PMSC); 4 gólos: Handel (Rába ETO), Balogh T. (MTK—VM), Schmidt (Vasas).

Győrt a labdarúgás kistestvére

Győr Kupa néven nemzetközi minifocióturnát rendeznek október 28-án és 29-én Győrött a Városi Sportcsarnokban. Az eseményen szombaton 15 órától a csoportmérkőzésekre, míg vasárnap 9 órától a helyosztókra kerül sor. A hazánkban is mind népszerűbbé váló sportágban hat együttes, a jugoszláv Szabadka, a csehszlovák Komárno, a budapesti Flándria, a soproni Kex, a győri Kisoszló és az Ikrény csapata dönti majd el egymás között az első hely kérdését.

Sennát diszkvalifikálták

Prost a világbajnok

Az olasz Alessandro Nanninit, a Benetton versenyzőjét nyilvánították a vasárnap Szuzukában megrendezett Japán Nagydíj Forma—1-es autós gyorsasági világbajnoki futam győztesévé, miután az első helyen célba érkezett brazil Ayrton Sennát (McLaren) diszkvalifikálták. Ez egyben azt is jelenti, hogy az élvonal francia Alain Prosttól, a McLaren pilótájától már nem lehet elvenni az elsőséget, ünnepelheti harmadik világbajnoki címét.

A Japán Nagydíj végeredménye (53 kör az 5859 m-es pályán):

1. Alessandro Nannini (olasz, Benetton) 1:35:06.277 ó — 195,907 km/óra átlagsebesség.
2. Riccardo Patrese (olasz, Williams) 1:35:18.181.
3. Thierry Boutsen (belga, Williams) 1:35:19.723.
4. Nelson Piquet (brazil, Lotus) 1:36:50.502.
5. Martin Brundle (brit, Brabham) 1 kör hátrány.
6. Derek Warwick (brit, Arrows) 1 kör hátrány.

A világbajnoki pontverseny állása a 15. futam után:

pilóták: 1. Alain Prost (francia, McLaren) 76 (81) pont — már világbajnok.

2. Ayrton Senna (brazil, McLaren) 60.

3. Nigel Mansell (brit, Ferrari) 38.

4. Riccardo Patrese 36.

5. Thierry Boutsen 28.

6. Alessandro Nannini 26.

(Prostnál zárójelben az eddig gyűjtött pontjai száma szerepel, de a világbajnoki értékelésbe csak a 11 legjobb eredmény számít.)

márkák:

1. McLaren 141 pont — már világbajnok.

2. Williams 64.

3. Ferrari 59.

4. Benetton 31.

5. Tyrrell 16.

6. Arrows 13.

A verseny nagy részében az első sorból rajtolt Prost haladt az élen, leszámítva azt a három kört, amikor kiállt a boxutcába, s átengedte a vezetést Sennának. A 47. körben a dél-amerikai pilóta az egyik kanyarnál megpróbálta előzni első helyezett francia márkatársát, de a manőver nem sikerült, összeütözköztek, s kicsúsztak a pályáról. Prost a verseny feladására kényszerült, Senna viszont — a pályabírók segítségével, akik betolták autóját — folytatta a küzdelmet. Igen ám, de nem a kijelölt útvonalon haladt, a jelentések szerint levágta ezt a kanyart. Ezzel kétszeresen is vétett a szabályok ellen, hiszen külső segítséget vett igénybe, s nem az előírt pályán közlekedett. A karambol után Sennának is igénybe kellett venni szerelői segítségét, de azok gyorsan végeztek a munkával, így a világbajnoki címvédő gyorsan az időközben élre került Nannini nyomába tudott eredni, s két körrel a leintés előtt visszaszerezte az élvonal pozíciót.

Kosárlabda NB I.

Az újonc ASE újabb diadala

A Csepel még mindig veretlen

A szombati Baja—Atomerőmű SE összecsapás kísértetiesen hasonlított a még tavasszal a rájátszáson rendezett összecsapáshoz. Váratlan fordulatok, drámai befejezés. Akkor a Baja szerzett magának 15—20 pontos előnyt, s ezt dolgozta le a felsőházi kapuját hevesen ostromló atomos gárda és a hosszabbításban kicsikarta a győzelmet. Most Morgenék „mentek el” 21 pontra, de a befejezés előtt három és fél perccel már hárompontos bajai vezetést mutatott az eredményjelző. S ekkor már a Posta Sándor csarnokban lévő másfél ezer nézőből legalább 1400-an el is könyvelték a revansot, ami megszilárdította volna a bácskai gárda ötödik helyét az A csoportban. Volna... Mert az élet jsméltelte önmagát. A hajrára már meglehetősen csonkává vált paksi gárdából (Tarnai a 23., Morgen a 30., Sztankiewicz a 38. percben kipontozódott), még mindig akadt két olyan ember (Radovics és Szaffnauer), akik távolról is fontos, a meccset visszahozó pontokat szerezzenek. Amikor már kulcsemberek kipontozódásával padlón voltak, akkor tulajdonképpen saját fegyverével verték meg a Baját.

A kinti pontos dobásokkal. Pedig a hazaiak erre alapozták taktikájukat, sikerüket. Tudták, hogy a magas, rutinos, biztos kezű, valamint a mozgékony, sokat futó „kisemberek” sajátos egyvelegét alkotó atomosok ellen csak akkor lehet keresni valójuk, ha Hosszú Pista mellett a többiek is középtávú, távoli duplákkal, triplákkal jeleskednek. De csak szórványosan tették ezt, az első játékrészben a válogatott Hosszú is csak — időnként még palánkot és gyűrűt sem érintő — homályokat dobott. És palánk alatt, de úgy általában a pozíciójátékban nagy különbség volt a két csapat között. Körülbelül annyi, mint amennyi a Morgen—Sztankiewicz és Likár—Veres centerkettős között. Ha fel tudott állni a bajai védelem, akkor pedig egy az egybeni játékokra készítették a paksiak őket, amiben persze megint ők voltak jobbak.

A fordulatot a már fentebb említett kulcsemberek kipontozódása jelentette, ami miatt a vendégeknél Szabó György vezető bíró kegyvesztett lett, pedig a fatok jogosságához nem férhet kétség, ha az idevonatkozó szabályokat szigorúan betartjuk. Márpedig „Sasszem” — a pártatlan, klubszínektől független szurkolók úgy becézték Szabót — csak azt fújta, amit látott. Óhatatlanul lendületbe jött a Baja és, hogy nem tudott nyerni az annak is köszönhető, hogy vezetésénél sem fékezte a tempót, nem „fagyasztotta a labdát”, nem próbált ziccerig játszani akkor, amikor már lehetett volna. Végül is igazságos eredmény született, a jobban játszó csapat győzött, s ezzel az újonc paksi gárda ugrott előre az ötödik helyre, megelőzve több patinás csapatot.

Simon Károly: — A mérkőzés nagy részében a Baja fölé nőtünk, sikerünk aligha vitatható. Nem téveszt meg bennünket az előkelő helyezés. Azoknak, akik esetleg megkérdőjelezték felsőházi létjogosultságunkat az átszervezés után, úgy érzem eddigi négy győzelmünkkel csattanós választ adtunk.

Kancsár Zoltán: „Gyakorlatilag egy centerünk van, sok variációnk a játékban nincs. Ilyen gyenge, hullámzó dobóteljesítménnyel nem is lehet más az eredmény”.

Bálint Gy.

Jegyzőkönyv: Bajai SK—Atomerőmű SE 75—80 (37—48). Baja, 1500 néző. V.: Szabó Gy., dr. Páli. Legjobb dobók: Hosszú 24/3, Likár 14/6, illetve Radovics 15/9, Morgen 18/6, Sztankiewicz 13.

További eredmények: Csepel—Körmen 86—66 (39—25), Videoton—Tungsram 88—98 (40—49), Szolnok—Oroszlány 89—77 (50—47), MAFC—Bp. Honvéd 88—92 (47—54), Sopron—ZTE 89—85 (49—53). Az állás: 1. Csepel 14, 2. Bp. Honvéd 12, 3. Oroszlány 12, 4. Tungsram 12, 5. Atomerőmű SE 11. ponttal.

Sax mint szekundáns

Talán különösnek hangzik, mégis igaz: magyar sikemek is számít, hogy a múlt kedden befejeződött sakkvilágbajnok-jelöltek elődöntőjén a holland Jan Timman legyőzte az angol Jonathan Speelman. A holland nemzetközi nagymester egyik szekundása ugyanis a szombaton kezdődő luzerni csapat-világbajnokságon részt vevő magyar válogatott éltáblása, Sax Gyula volt.

— Nem arról van szó, hogy Adorján András babérajaira törnek, aki korábban a világbajnok Kaszparov egyik szekundása volt — kezdte. — Nekem elsősorban még sakkosként vannak nagy terveim, nem pedig segítőként. Timmanhoz régi barátság fűz, s a londoni világbajnoki elődöntőre ő kért fel szekundásnak, a svéd Ulf Anderssonnal együtt. Tiszteletdíj nélkül, baráti alapon vállaltam el a tanácsadói szerepét.

— Elképzelhető, hogy folytatása következik?

— Igen, a márciusi döntőben, amikor a szovjet Anatolij Karpov lesz Timman ellenfele, szintén szekundálni fogok. Valószínűleg valamelyik holland város lesz a helyszín. A londoni elődöntők után különben több esélyt adok a holland játékosnak Karpov ellen, mint korábban, ugyanis a szovjet exvilágbajnok elég halványan sakkozott. Juszupovnak három játszmában is nyerési esélye volt, tulajdonképpen nem Karpov nyert, hanem ő veszített.

— Érzése szerint mennyiben járult hozzá Timman sikeréhez?

— Több nyerd megnyitási változatot dolgoztunk ki, s ezektől annyira tartott Speelman, hogy többnyire az általa is kevésbé ismert mellékvariációkat választotta.

Labdarúgó NB II.

Betlizett a Zete — élen a Volán

Keleten a helyzet változatlan

A nagy gólkülönbségű győzelmek után újabb kínos otthoni fiaskó érte a ZTE-t: otthon kaptak ki az óbudaiaktól, így át kellett adniuk a listavezető pozíciót. Mégpedig a Volánnak, amely a jelekből ítélve újra az élvonalba pályázik. Kikapott a Mohács, győzött az Oroszlány, így újra nagy a tülekedés az élen a nyugati csoportban. Nem így a keletiben, ahol a Szegednek öt, míg a második helyezett Kazincbarcikának három pont előnye van. Eredmények:

Nyugati csoport:

ZTE—III. ker. 0—1 (0—1), Ajka—Nagykanizsa 1—1 (0—1), Oroszlány—Dorog 3—1 (0—0), Budafok—Paks 0—0, Szekszárd—Keszthely 3—1 (0—0), Volán—Dunaújváros 5—2 (3—1), Sopron—Mohács 2—1 (1—0), Komló—Tapolca 2—1 (2—1).

Nyugati csoport:

1. Volán SC	10	20—10	19
2. Zalaegerszeg	10	22—15	19
3. Oroszlány	10	17—11	18
4. Mohács	10	17—10	17
5. III. ker. TTVE	10	16—10	16
6. Nagykanizsa	10	17—12	15
7. Komló	10	14—11	15
8. Sopron	10	16—14	14
9. Dunaújváros	10	17—20	14
10. BMTE-Törley	10	7—12	12
11. Szekszárd	10	11—13	11
12. Dorog	10	11—15	11
13. Ajka	10	12—12	10
14. Paks	10	12—22	8
15. Tapolca	10	10—23	8
16. Keszthely	10	7—16	7

Keleti csoport:

Szegedi Dózsa—Szarvas 0—0, Metripond—Salgótarján 2—2 (1—1), Kazincbarcika—DMTE 2—0 (1—0), Mezőtúr—DVTK 2—2 (1—1), D. Kinizsi—Szolnok 0—0, Kecskemét—Eger 4—2 (2—0), Baja—Szeged 0—1 (0—1), Nyíregyháza—BVSC 3—1 (2—1).

Keleti csoport:

1. Szeged SC	10	18—4	26
2. Kazincbarcika	10	16—6	21
3. Metripond	10	18—8	18
4. Kecskemét	10	18—17	16
5. Szarvas	10	12—12	16
6. Eger	10	15—15	14
7. BVSC	10	12—15	14
8. DMTE	10	14—12	12
9. Nyíregyháza	10	7—10	12
10. Szolnok	10	13—16	11
11. Szegedi Dózsa	10	9—12	11
12. D. Kinizsi	10	7—8	10
13. Baja	10	11—13	10
14. DVTK	10	11—17	8
15. Mezőtúr	10	10—20	8
16. Salg.Síküveg	10	11—17	6

TOTÓEREDMÉNYEK

1. Bayern München — Bayer Leverkusen	0—1	2
2. Bayer Uerdingen — Werder Bremen	0—1	2
3. VfL Bochum — Nürnberg	3—3	X
4. Eintracht Frankfurt — Mönchengladbach	3—0	1
5. Blau-Weiss 90 — Stuttgarter Kickers	0—2	2
6. Braunschweig — Hertha BSC	1—2	2
7. Genoa — Juventus	2—3	2
8. Fiorentina — Sampdoria	3—1	1
9. Napoli — Internazionale	2—0	1
10. Brescia — Pisa	1—4	2
11. Foggia — Cagliari	0—1	2
12. Pescara — Como	1—0	1
13. Reggiana — Avellino	1—0	1
Pótmeccsek:		
14. Essen — Münster	1—1	X
15. Unterhaching — Duisburg	1—1	X
16. Freiburg — Bayreuth	2—0	1

Kilenc szovjet tornász arany

Kimaradt az utolsó éremszerzési lehetőség is a stuttgarti tornász-világbajnokságon, mert Fajkus Csaba a löhengés után a nyújtón is hibázott, mégpedig az egyik alapfigurából... Így aztán mit sem ért a nagyszerű repülő csavarszaltó, ahogy az egykaros Gienger egykaros visszafogással, s a befejező triplaszaltó. A pontszám mindössze 9,237 lett, s ezzel a nyolcadik helyen kötött ki.

A nőknél a talajjal zárult a világbajnoki versenytetés, s egy holtversennyel, mert Boginszkaja és Silivas egyaránt tíz pontot kapott. Mindkettejük teljesítményét a közönség vastapsal jutalmazta, gyakorlataik a 25. vb méltó záróakordióját jelentették.

Eredmények: nők: talaj, világbajnok: Daniela Silivas (Románia) és Svetlana Boginszkaja (Szovjetunió) 10—10 pont, 3. Cristina Bontas (Románia) 9,962. Férfiak: nyújtó, világbajnok: Li Csun-jang (Kína) 9,950 pont, 2. Vlagyimir Artyemov (Szovjetunió) 9,900, 3. Jukio Iketani (Japán) 9,875, 8. FAJKUSZ CSABA 9,237.

Befejeződött a 25. tornász-világbajnokság, amelyen 48 nemzet képviseltette magát. Az érmekből nyolc országnak jutott, az aranyból a Szovjetunió, Romániának, Kínának, az NDK-nak és az NSZK-nak. A legtöbb érmet a Szovjetunió vitte el, szám szerint kilenc aranyat, öt ezüstöt és négy bronzot.

Köszöntjük

GYÖNGYI

nevű olvasóinkat.

Gyöngyi a Gyöngyike név elvonasából származik, ez pedig a Gyöngyvér becézője. A Gyöngyvér Arany János névalkotása. Arany így ír erről: „Régi pogány-magyar nő-nevet alig-alig talál az ember. En a Várad Regestrum magyar jelentésű neveiben véltem ilyesek nyomára akadni, hol Gyöngy, Gyöngyörj stb. fordulnak elő, mint nő-név. Így lón szerkesztve a Gyöngyvér, mely annyi, mint gyöngytestvér.” A Várad Regestrum egy latin nyelvű jegyzék, amelyet 1208 és 1235 között a várad (mai magyar nevén: nagyváradi) székeskáptalan előtt tett bevallásokról és a káptalan előtt folytatott bírósági eljárásokról vezettek. Az ebben olvasható 2500 személynév értékes nyelvtörténeti és névtörténeti forrásanyag.

A Nap kél: 6.14 órakor
nyugszik: 16.44 órakor

A Hold nyugszik:
14.21 órakor

Köd, napsütés

Észak-keleten többfelé tartósan, másutt csupán a hajnali-délelőtti órákban várható köd. Napközben az ország jelentős részén derült, száraz idő valószínű. A változó irányú szél mérsékelt marad. A legalacsonyabb hőmérséklet általában 4 és 9 fok között alakul, a legmagasabb hétfőn a ködös tájakon 10 és 15 fok között, másutt 20 fok körül várható.

Az Antarktisz iparosítása

Kompromisszummal ért véget Párizsban az Antarktiszról megtartott nemzetközi konferencia. A kompromisszum lényegében egy évvel elhalasztja a döntést arról, legyen-e nemzetközi természetvédelmi terület a déli sarkvidék, vagy engedélyezzék ott az ipari tevékenységet, mindenképp a bányászatot.

A Nemzetközi Antarktisz Szerződés érvénye rövidesen lejár, és új megállapodást kell előkészíteni. A szerződésben részt vevő államok egy része szorgalmazza, hogy engedélyezzék a feltárt és minden bizonnyal hatalmas értéket jelentő nyersanyagkészletek kiaknázását. Másik része, mindenképp Ausztrália és Franciaország, ellenzi ezt, egyebek között arra hivatkozva, hogy ez megbontaná az egész Föld ökológiai egyensúlyát. A világhírű tengerkutató és ökológus, Couston kapitány például egymilliónál több aláírást gyűjtött össze ennek az álláspontnak a támogatására.

Édes anyanyelvünk

Vasárnap a Sátoraljaújhely melletti Széphalmon, a Kazinczy Mauzóleumnál, a nagy nyelvújító, Kazinczy Ferenc sírjának megkoszorúzása után kihirdették az Édes anyanyelvünk nyelvhasználati verseny országos döntőjének eredményét. Az idei döntőn a 19 megye és Budapest 120 középfokú iskolájának 120 diákja vett részt. A neves szakemberekből álló zsűri döntése alapján közülük 20 diák vehette át a legjobbaknak járó emléklapokat és a 800-800 forint pénzdíjazatot.

Andok Mónika (Mohács, Kisfaludy Gimnázium), Áray Anett (Szombathely, Nagy Lajos Gimnázium), Baranyi Mária (Orosháza, Táncsics Mihály Gimnázium és Ipari Szakközépiskola), Bóta János (Miskolc, Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakközépiskola), Fábian Kira (Dunaújváros, Rudas László Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakmunkásképző), Galántai Rita (Szeged, Ságvári Endre Gyakorló Gimnázium), Huszár Judit (Szolnok, Egészségügyi Szakiskola), Igrényi Judit (Szolnok, Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakmunkásképző), Karácsonyi Judit (Mezőkövesd, 120. Sz. Ipari Szakmunkásképző), Kirsch Attila (Pápa, Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakmunkásképző), Korponay Bereniké (Eger, Dobó István Gimnázium), Kutas Gabriella (Szarvas, Vajda P. Gimnázium és Közgazdasági Szakközépiskola), Lukács Melinda (Eger, 212. Sz. Ipari Szakmunkásképző), Molnár Zsuzsanna (Debrecen, Tóth Arpád Gimnázium), Németh Erzsébet (Herend, Porcelánipari Szakmunkásképző), Nidermajer Éva (Komló, 501. Sz. Szakmunkásképző), Palásti Júlia (Sátoraljaújhely, Kossuth Lajos Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola), Papp Edit (Kecskemét, Szent-Györgyi Albert Egészségügyi Szakiskola), Tallián Andrea (Budapest, Fényes Elek Közgazdasági Szakközépiskola), és Tóth Imre (Miskolc, Herman Ottó Gimnázium).

Ezúttal először vettek részt az országos döntőn, versenyen kívül indulva, határainkon túli magyar diákok: Újvidék mellől, Becséről érkezett két magyar középiskolás. A rendezők a záróünnepségen kifejezték szándékukat: szeretnék, ha a sátoraljaújhelyi versenyen a jövőben a határainkon kívül élő középiskolás korú magyar diákok is indulnának.

Hondurasi repülőszerecsétlenség

138 utas és 8 főnyi személyzet tartózkodott a szombaton szerencsétlenül járt hondurasi repülőgépen, közülük 132-en veszítették életüket, a túlélők száma 14 — közölte egy vöröskeresztes tisztségviselő. Korábbi jelentések ugyanakkor 16-17 túlélőről számolnak be. Életét veszítette a hondurasi munkügyi miniszter, az ország védelmi miniszterének leánya, továbbá a Costa Rica-i elnöki hivatal egyik munkatársa és több ENSZ-tisztségviselő. A gépen cseh szlovák, szovjet, francia, spanyol, angol, holland, finn, belga, svéd, ausztrál és amerikai állampolgárok is utaztak, de zömük latin-amerikai — főleg nicaraguai és hondurasi — volt.

Tv-közvetítés a köztársaság kikiáltásáról

Október 23-án, hétfőn a televízió 1-es műsora élő, helyszíni közvetítésben számol be déli 12 órakor a Kossuth térről hazánk új államformájának ünnepélyes bejelentéséről. Ezért a délelőtti program és annak minden egyes műsora fél órával korábban kezdődik.

Török—szír légiincidens

Szíria sajnálkozását fejezte ki Törökországnak a szombati légiincidens miatt és elrendelte az ügy kivizsgálását.

Az esetről továbbra is csak annyi ismert, hogy a török légtérben, a szíriai határtól húsz kilométerre két szíriai Mig—21-es típusú vadászgép lelőtt egy kétmotoros török repülőgépet. A polgári repülőgépen öten tartózkodtak, s valamennyien meghaltak. A külügyminisztériumba kérték Törökország nagykövétét és felajánlották, hogy a két ország képviselői közösen vizsgálják ki a súlyos ügyet.

Mesterséges benzinhiány

Jugoszláviában péntek délután óta több száz méteres gépkocsisorok kígyóznak a benzinkutaknál. A töltőállomások nagy részénél elfogyott az üzemanyag. Horvátországban valószínű pánik tört ki. A szövetségi kormány a közlekedésműködést akadályozó hiány előidézésével. A finomítók néhány nappal ezelőtt újabb 80 százalékos üzemanyagár-emelést követeltek a kormánytól, amely azonban még az 50 százalékos drágításról sem akar hallani azért, mert ezzel újabb lendületet kapna az éves viszonylatban már több mint 1200 százalékos infláció. Erre a brodi finomító leállt, a rijekai átmenetileg beszüntette a termelést, a sisaki közölte, hogy nagyjavításra szorul, a pancsovai bejelentette, hogy nincs nyersanyaga. Mindez nyomban felváltási lázat váltott ki.

Nemzetőrök Szövetsége

Az 1956-os Magyar Nemzetország 48-as nemzetország hagyományait követve létesült, és az 1956-os forradalom és szabadságharc erejével vált a törvényes forradalmi kormány jóváhagyásával. A nemzetőrök helytállásának emléke megköveteli, hogy az életben maradtak — a világ bármely táján éljenek is — összefogjanak, és folytassák a demokráciáért való küzdelmet a jelenleg adott törvényes körülményeknek megfelelő eszközökkel. Újjá alakítottuk a Nemzetőrök Szövetségét. Célunk a független, demokratikus magyar haza békés védelme a nemzetország önkéntes erejével. Zászlónk alá várjuk mindazokat, akik a magyar nemzetország akaratával egyetértenek. Cím: Budapest X., Népliget: Jurta. 1399 Bp. Pf. 629. Tel.: 113-1280.

Godspell címmel Stephen Schwartz musicaljét mutatja be a Pécsi Nemzeti Színház október 24-én 19 órakor Pakson, a munkás művelődési központban. A darabot, amely Máté evangéliumának alapján készült, 1971-ben mutatták be először New Yorkban, de kezdeti sikerét a később bemutatott hasonló témájú, nálunk a moziban sikerrel vetített Jézus Krisztus szupersztár című darab elhomályosította.

Fúvóshangverseny rendeznek október 27-én 19 órakor Pakson, a munkás művelődési központban. Az érdeklődők a reichertshofeni (NSZK) és a paksi fúvószenekar közös koncertjében gyönyörködhetnek.

Ahogy mindenki címmel Katona Klári koncertjét rendezik meg október 29-én 19 órakor Bonyhádon, a városi művelődési központban. Az est vendége Demjén Ferenc lesz.

UFO Omszkban?

Továbbra sem lanyhul az „UFO-láz” a Szovjetunióban: a hírek szerint a héten ismét felbukkant egy „azonosítatlan repülő objektum”. Kedden a nyugat-szibériai Omszk lakói lehettek tanúi a „jövevény” megjelenésének. Egy lap egy magas rangú katonatiszt, Vlagyimir Loginov őrnagy szavai nyomán számol be a történetekről. Mint Loginov elmondta, a repülő testet a radarok nem érzékelték, s így csak azt mondhatja el, amit saját szemével látott. Az pedig egy, a földfelszíntől jó néhány kilométeres magasságban repülő fényes, gömb alakú test volt. Az öt percen át látható objektum fénykéveket bocsátott ki magából, némelyiket egyenesen a föld felé, a többi pedig a földfelszínnel párhuzamosan. A fényes gömb alakú jelenség fénykévei hirtelen kialudtak, légörvények keletkeztek körülötte, majd a repülő tárgy feltűnően gyorsan kezdett távolodni keleti irányba.

Hirdetését
telefonon is
feladhatja

Pécs (72)	41-580
Szekszárd (74)	16-277
Dombóvár (74)	66-779
Paks (75)	11-173
Tolna (74)	40-476

Megjelent!
Illés György:
A kocsmá
nem
alszik

*

Riportkönyv

Megrendelhető:
Babits Kiadó
Szekszárd, Pf.: 237

Dátum Lap-
és Könyvkiadó
ajánlata!

V. Horváth Mária:
Vadászsákmány — nemcsak vadászoknak

— Politika és vadászat? — Vadászkerölcs és vadászkerölcselenség? — Volt-e helyenként jog- és törvénytörés? — Kik vadásztak? — Mire és hogyan? — Kik nem vadásztak? — Hatalom és sport? — Természetvédelmi horror? — Kor-körkép és kór-körkép.

Persze, sok-sok feddhetetlen vadással is találkozhatnak.

A Dátum című szabadelvű napilap olvasói már megismerkedhettek a sorozattal. A megjelenő könyv még közzé nem tett riportokat és véleményeket is tartalmaz.

Postai utánvétellel küldjük megrendelőinknek. Ára: 58,— Ft

Megrendelhető:

Dátum Lap- és Könyvkiadó,
7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u.7.

APRÓHIRDETÉS

Pécssett, a Mecsek b-oldalán (szülészeti fellet) 976 m² szőlő, gyümölcsös, hétvégi házzal (villany van) eladó. Érdeklődni: 74/66-774-es telefonon, 17 óra után.

Biztos haszon! Biohumusz-gilisza magas kedvezményrel eladó. A vásárolt giliszta szaporulatát, valamint a termelt humusz értékesítését szerződéssel biztosítjuk. Téliesséti technológiát adunk. Érdeklődni: 06/97/42-415, 06/97/41-484.

Egy 9 éves és egy 8 éves kanca és egy másfél éves csődör csikó eladó. Érdeklődni: Várdomb, Római u. 12. Vass.

Tolna Bajcsy-Zs. u. 117. alatt négyszobás, összkomfortos kertés gazdálkodó épülettel családi ház sürgősen eladó.

Keresek régi ékezőbűrt, kisméretű faliorát, kisméretű festményeket, mindenféle régi fémpénzt. „Gyűjtő” jellegre Simontornya, Pf. 35. Hívásra házhoz megyek.

Eladó építkezésből megmaradt 210x90 erkélyajtó hőszigetelt üvegezésű, SIMOVILL összcscukódó padlástétra, régi áron AFA nélkül. Műhelyi, Paks 7030, Hidegvölgy 2/A.

Közületek, építkezések szolgálatában elfogadható áron, garanciával parketázást, PVC, szőnyegpadló, műanyag tapéták ragasztását vállalom. Mihálovics Imre padlóburkoló-mester. Bába, Fűst S. u. 46.

Hatos lottóra szuper variáció! 45 szám 105 szelvényen! 2 csoportból 6 szám kihúzásakor garantált 6-os találat! Ára: 380 forint.

Ötös lottóra 90 szám variációja mindössze 86 szelvényen! 1 favoritált szám kihúzásánál már garantált megtérülés! 4-nél 5-ös esélyell! Ára: 440 forint.

Totóra 14 fix nélküli vezetékes totókulcs! 0.13.0—13.0.0 indexre, 140—8960 forint befizetésre, 7 vezetésnél már 13-as esélyell! Teljes gamitúra: 350 forint. Megrendelés csekken, vagy utánvétellel. Fehér Attiláné, Pécs 7634 Kővirág 37.

Gödöllő belterületén 4 szobás családi ház eladó, 2 millió forintért. Csatorna, gáz van. Érdeklődni lehet este: 1-764-879.

Mitsubishi Lancer 1800 GLX Diesel, 6 hónapos eladó. Telefon: 74/15-670.

Dunaújváros központjában lévő IV. emeleti összkomfortos szoba-ékezős állami lakást cserélnék másfél vagy kétszobás szekszárdira sürgősen. Érdeklődni: Balogh István Szekszárd Szőlőhegy, Kertész u. 2. 15 óra után.

Családi ház eladó. Mőzs, Mátyás k. u. 16. Érdeklődni: egész nap Molnár, Temető u. 18.

Két és fél szobás, összkomfortos, városra néző lakás eladó. Érdeklődni: du. 17—20-ig. Szekszárd, Botyán hegy 15. IV/19. Telefon: 13-743.

Szakályban a Dózsa Gy. u. 286. sz. családi ház eladó. Irányár: 300 000,— Ft. Érdeklődni lehet hét végén: Kossuth u. 105. sz. alatt.

Eladó 1990 december végi beköltözéssel Szekszárdon, a Béri Balogh Ádám u. 67. III/10. sz. alatti kétszobás, összkomfortos lakás. Érdeklődni a helyszínen hétköznapokon 18 óra után. Telefonszám: 74/11-712.

Eladó Szekszárdon a Zengő utcában családi ház, 400 négyzetgölg szőlővel, gazdasági épülettel. Érdeklődni: a 14-217-es telefonon, naponta 17 óra után.

Megnyílt Tolna, Alkotmány u. 119. sz. alatt Palackozott italok boltja. Nyitva tartás: Hétfő—péntek 16.00—19.00 óráig, szombaton 7.00—11.00 és 16.00—19.00 óráig, vasárnap 7.00—11.00 óráig. Kedd: szünnap.

Bedolgozást vállalom gmk-nak, kisszövetkezetnek sürgősen. Gombozást, lyukazást nagy tértelben. Automata gépek egyelőre szükségesek. Cím: Pálinkásné, 2490 Pusztaszabolcs, Jókai u. 12.

Vállalom kötött, pamut-, selyemtermék összeállítását, nagy tértelben, rövid határidőre. Pontos, gyors munka. Gmk, kisszövetkezetet jelentkezhetsz. Ipari gépek szükségesek egyelőre. Cím: Pusztaszabolcs, Jókai u. 12., Pálinkásné.

Szállkán kb. 60—80 m²-es helyiség víz, villany (3 fázis) és fűtési lehetőséggel hasznosításra kiadó. Érdeklődni: Várfy, Szálka, Kossuth u. 71/a., vagy a 74/16-382-es telefonon.

Nemescsincsilák felszereléssel, táp, homok biztosítással, legelőnyösebb kedvezményrel tenyészőnél eladók, előjegyezhetők. Ugyanott többszörös győztes szülőkől dobermann és hasky (szibériai szánhúzó) kiskutyák. Érdeklődni: Várfy, Szálka, Kossuth 71/a., vagy 74/16-382-es telefonon.

Billenős IFA tehérgépkocsit vennék „Sürgős 269698” jellegre a szekszárdi hirdetőbe.

Eladó 5 db 7,8 m 200-as I vasgerenda, ugyanott 210 l betonkeverő háromfázisú motorral. Érdeklődni: Bojtor Zoltán Segesd, Vöröshadsereg 8. 7652.

3 szobás pécsi panellakás 1990-es kiköltözés esetén fizetési könnyítéssel 19 500,— Fv/m eladó. Telefon: 72/14-699.

Társakat keresek nyugati autók vásárlása céljából NSZK-ba. Többen egy helyen, nagyobb kedvezmény. Telefon: 1-153-282.

Megrendelőlap

Megrendelem a DÁTUM c. napilapot

...példányban és kérem, hogy a következő címre kézbesítsék.

A megrendelő neve:.....

Címe: (város, kerület, utca, ltp. emelet, ajtó):.....

Az előfizetés díja egy hónapra: 200,— Ft,

negyedévre: 600,— Ft,

fél évre: 1200,— Ft,

egy évre: 2400,— Ft.

mely az előfizető személyét 1989. december 31-ig feljogosítja díjtalan lakossági apróhirdetés igénybevételére.

Az előfizetési díjat a fenti címen nyugtával jelentkező kézbesítőnek fizetem ki.

aláírás

A megrendelőlapot borítékban, bérmentesítés nélkül

az alábbi címre adják fel:

Vidéken: Postahivatal, helyben

Budapest: Hírlapelőfizetési és Lapellátási Iroda (HELIR)

Budapest, XIII. Lehel u. 10/a.

A beszéd után a KÉZÍRÁS árul el legtöbbet az ember személyiségéről. Mi az IRÁS? Papírra rögzített mozgás, amely éppúgy egyéni jellegzetességeket mutat, mint a többi kifejező mozgás: a járás, a fejtartás, a mozdulat, az arcjáték stb.

Az egyéni ÍRÁSFORMÁCIÓKBÓL bizonyos tulajdonságokra és azok összességéből a JELLEMRE következtetni lehet. Az íráselemzés tehát MOZGÁSELEMZÉS, nincs benne semmi rendkívüli, mert mint minden tudomány, ez is MEGFIGYELÉSEKEN és TÖRVÉNYSZERŰSÉGEKEN alapszik.

KÉZÍRÁSBÓL felderíthető az önértékelés, a temperamentum, az alkalmazkodóképesség, taktikázás, zárkózottság, az akarat erőssége, az érzelmi élet milyensége, érzékenység, szexuális sajátosságok és még sok egyéb.

Néhány sor kézírásból jellemzést készítek

CSÖTÖRTÖK CSABÁNÉ
8923 NEMESAPÁTI.

Válaszboríték csatolandó!

DÁTUM

Államforma-valuta

Ezer svájci frank értékű részvényt kapnak ajándékba azok az újszülöttek, akik az ország öt különböző városában 1989. október 23-án, a köztársaság kikiáltásának órájában, azaz dél és egy óra között születnek — adta hírül az MTI. Hurrá! — gondoltam először, de aztán vagy a hétfői súlyos étek miatt májam, vagy csupán a kisördög, de valami azt mondatta velem: nem oly fess a leányzó, mint amilyennek pingálták.

Szöveget ütött a fejembe, hogy miért éppen svájci pénzben fejezik ki az összeget, miért nem a köztársaság ezután is hivatalos pénznemében, a forintban. Kezdem jelképet keresni: talán az első köztársaság tiszteletére, ám nem Svájc dicsekedhet e címmel. Az igaz, hogy a svájci frank pillanatnyilag értékállóbb, s ez a pillanat már igazán történelmi, mert több évtizede tart, sőt egyelőre abba sem fog maradni. Mégis, ha a jövőben köztársasági polgár felcseperedik, már ki tudja, nem áll-e rosszabbul a forintnál?! (Nagyjából mindenki tudja, talán még azok a közgazdászok is, akik az utóbbi néhány évtized ügyeit vitték...)

Amikor ebbe már belenyugodtam, újabb rossz érzésem támadt: mi van, ha a köztársaság legfrissebb gyermekei valamelyik faluban, netán tanyán látják meg a napvilágot. Akkor bizony nincs szerencsésük! Sebj, talán lesz még rá néhány évtizedük, hogy az ezer frankos hátrányt ledolgozzák. Ehhez csupán arra lenne szükség, hogy ők meg mi egyformán sokra becsüljük az államforma-valutát, a köztársaságot...

Töttös Gábor

Hitoktatás

Áttörés: vidéken

A főváros csaknem 500 általános és középiskolája közül mintegy ötvenben indult meg idén a hitoktatás. Az egyházak illetékeseitől kapott információk szerint — bár jelentős területi különbségekkel — 3—10-szeresére nőtt az iskolai vagy gyülekezeti hitoktatásban résztvevők száma. Bár a jelentkezések még nem mindenhol zárultak le, a tapasztalatok szerint nem a városokban, hanem inkább vidéken erősebb az áttörés, s elsősorban a gyülekezeti hitoktatásban. A legtöbb helyen továbbra is úgynevezett csatlakozóóra maradt, azaz délután tartják, de akadnak olyan iskolák is, főleg falun, ahol a délelőtti foglalkozások között kapott helyet. Általános tapasztalat, hogy nagyobb az érdeklődés a templomi, mint az iskolákban tartott oktatás iránt. Ennek, valamint a területenkénti jelentős eltérésnek az az oka, hogy sok szülő még tart az esetleges későbbi következményektől. Az egyházmegyéek egyes területein — főleg a falvakban — viszont előfordulnak olyan iskolák, amelyekben a tanulók többségének oktatják a hittant. A templomok sok esetben nehezen tudják fogadni a megnövekedett létszámot, ezért a püspökségek a közeli iskoláktól kérnek termeket.

Koszovói albán emigránsok tüntetnek a hét végén Bécsben. A mintegy ezer albán két órán át vonult végig a belvárosban, majd a jugoszláv nagykövetség előtt dühödt tüntetést tartottak a koszovói albánok „elnyomása ellen”.

Öt danos herceg

Budapestre érkezett Adan Csar-toryski Borbon herceg, a spanyol király unokatestvére. Az öt danos karatemester, a Nemzetközi Karate Szövetség alelnöke a hétfői, harmadik IBUSZ Karate Világ Kupa előkészületeit irányítja a következő napokban.

Nincs NSZK területi igény

Helmuth Kohl az NSZK-kormány nevében újra megerősítette, hogy országa lemondott a területi igényekről Lengyelországgal szemben. Az NSZK-beli „előzőtek szövetsége” nevű szervezet fennállásának negyvenedik évfordulója alkalmából a fővárosban tartott megemlékező ünnepségen a bonni kormányfő idézte az 1970-ben Varsóban megkötött történelmi jelentőségű nyugatnémet–lengyel szerződést. Ebben a felek hitet tettek a két ország fennálló határainak mostani és jövőbeni sérthetlensége mellett.

ADN-szemüveg?

Reformokat és demokratizálást követelő újabb tömegdemonstráció volt pénteken este Drezdában, incidens azonban nem zavarta meg a békés felvonulást. Az ADN hírfüggőnként éjjel után kiadott ötsoros híre mintegy húszezer résztvevőről tesz említést, akik egy esti istentisztelet után menetoszloppá formálódva haladtak végig Drezda belvárosán. Követeléseik között volt a héten megkezdődött párbeszéd folytatása, valamennyi társadalmi erő bevonásával. Drezdai szemtanúk 40-50 ezer főre becsülték a néma tüntetés résztvevőinek számát. Elmondásuk szerint a rendőrség mindvégig szemmel tartotta a tömeget, ám meg sem próbált beavatkozni a demonstrációba.

TÁRGYAK
DOKUMENTUMOK
ÉS FENYKEPEK

1956. OKTOBER 23.
-NOVEMBER 4.

TANULMÁNYI RAKTARTARLAT

A vérbe fojtott '56-os forradalom évfordulója alkalmából rendezett kiállítás nov. 12-ig tekinthető meg a Budapesti Munkásmozgalmi Múzeumban.
Kapitány Krisztina

Újvidéki évfordulók

Az Újvidéki Egyetemen 30 éve működik a magyar nyelv és irodalom tanszéke, a ma már hozzá tartozó Hungarológiai Intézet pedig 20 esztendeje kezdte meg munkáját. Vajdaság autonóm tartomány illetékes állami szervei a tanszék megalapításáról már 1954-ben határozatot hoztak, de a tanárok számára csak 1959-ben írtak ki pályázatot. Az egyetemen két évvel korábban létrehozták a magyar lektorátust, azzal a feladattal, hogy hozzájáruljon az anyanyelvi kultúra fejlődéséhez. A tanszék megszervezését nemcsak a magyar nyelvű tanárképzés tette szükségessé, hanem a jugoszláviai magyarság nyelvének és kultúrájának ápolása is. A magyar tanszék első vezetője — Sinkó Ervin, az „Optimisták” meg az „Egy regény regénye” című művek írója — 1959. október 21-én tartotta meg székfoglaló beszédét. Az induláskor 34 hallgató iratkozott be a tanszékre, s közülük négy év múltán 29-en szereztek oklevelet. Az évek múlásával egyre nagyobb igény mutatkozott egy olyan tudományos intézmény iránt, amely egységesítene a jugoszláviai magyarság kulturális kapcsolatokat. Ezért 1969-ben Hungarológiai Intézet kezdte meg működését, dr. Szeli István igazgatóval az élen. Az intézményhez tartozik a Vajdaság leggazdagabb magyar nyelvű könyvtára: 30 000 könyvet és 300 különféle kiadványt tartalmaz.

SPÖ-kongresszus

Ismét Franz Vranitzky kancellárt választották meg az Osztrák Szocialista Párt (SPÖ) elnökévé a párt Grazban tartott kongresszusának utolsó napján, szombaton. A küldöttek csaknem 97 százalékos, rendkívül nagy népszerűsége mutató szavazati aránnyal győzték jóvá az általuk előző nap újjáválasztott 65 tagú országos választmány javaslatát, hogy továbbra is Vranitzky legyen a párt első számú vezetője. A politikus az SPÖ megbízásából már több mint három éve áll az osztrák kormány élén, s a tavaly májusban tartott rendkívüli pártkongresszuson a pártelnöki tisztséget is átvette elődjétől, Fred Sinowatztól.

Szuperexpressz Budapestre?

„A szövetség célja az, hogy elősegítse a közlekedés fejlesztését Európa déli részén, egy olyan vasútvonal kiépítésével, amely alkalmas nagysebességű TGV-vonatok közlekedésére Lisszabontól Budapestig... Az európai nemzetközi kapcsolatok nagyobb nyitottságának távlatába helyezve egy ilyen terv beleillik a déli közlekedési hálózat fejlesztésének általános programjába. Figyelembe veszi, hogy Európa gazdasági tengelye fokozatosan dél felé helyeződik át. Elősegíti az érintett körzetek gazdasági fejlődését azzal, hogy érvényre juttatja a TGV már bizonyított vonzerjét”. Az idézett részlet az Association TGV Sud-Europe, a déli szuperexpressz gondolatának népszerűsítésére létrehozott társaság alapszabályából.

Holnap
számunkban
olvashatják,

hogy ki menjen
ki után

Kiadja a Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt. magánkiadásban. Főszerkesztő: Bába Iván. Főszerkesztő-helyettesek: Czákó Sándor és dr. Töttös Gábor. Olvasószerkesztő: Kis Pál István. Külföldi tudósítók: Szalai Attila (Varsó), Zirkuli Péter (Párizs), dr. Vezényi Pál (Zürich), és Vigh József (Toronto). Munkatársak: Bálint György, Bayer Béla, Csik Rita, Gadó György, Gyórfy Árpád, Fejes Imre, Kapfinger András, Kapitány Krisztina, Kolozsi Béla, Lékó Sándor, M. Szabó Imre, Szűcs Imre, Szávai Géza, Pál Zsuzsa, Tamási János, dr. Tóth Edit, V. Horváth Mária, Veress Éva, Wágner Dezső. Felelős vezető és kiadó: dr. Károly István. Szedés és tördelés: Babits Kiadó. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: (74) 16-277, Fax: (74) 15-275. Nyomja az Athenaeum Nyomda, Budapest, VII., Lenin krt. 7. Felelős vezető: Szlávik András vezérigazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármelyik hírlapkiadó postahivatalnál, a kézbesítőnél, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR), Budapest, XIII. ker. Lehel u. 10/A. 1900. közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámmal. Előfizetési díj: egy hónapra 200,- Ft, negyed évre 600,- Ft, fél évre 1200,- Ft egy évre 2400,- Ft. Indexszám: B/PNL/31/TO/1989. ISSN szám: 0864-9170.